

Izdaja upravni odbor
Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor
Alojz Breznikar, Jože Dela-
lut, Ivo Kohlenbrand, Mar-
jan Kolar, inž. Stane Le-
nasi, inž. Vlado Rac, Jože
Sater, Tone Vehovar, inž.
Jože Zunec

Odgovorni urednik:
Marjan Kolar
Tel. int. 304

Tisk: CP Mariborski tisk
Maribor

Direktor Gregor Klančnik

Gospodarnost na prvo mesto

V naši delovni skupnosti je bil v razpravi, sedaj pa je predložen delavskemu svetu predlog ene od glavnih sestavin gospodarskega načrta za leto 1967 — osnutek finančnega plana s predvidenim oblikovanjem dohodka in njegovo delitvijo.

Upravičeno se postavlja vprašanje, zakaj smo šele sredi aprila sprejeli tako važen dokument usmerjanja poslovne dejavnosti naše železarne. Osnovni vzrok je v tem, da smo šele februarja dobili vse predpisane instrumente za njegovo sestavo, dodaten razlog pa je v dolgem postopku znotraj delovne organizacije, predno je tak važen akt sprejet. Osnovni koncept osnutka mora prvo biti obravnavan po liniji strokovnih služb obratov, nato je šele izdelan predlog plana, ki ga prvič obravnava upravni odbor in ustrezne komisije, nakar sledi posredovanje tako obdelanega osnutka samoupravnim organom obratov, na podlagi pripomb pa upravni odbor predloži končno oblikovani osnutek delavskemu svetu podjetja.

Četudi se predpostavlja, da je naša delovna skupnost na poti, ki sem jo navedel, v glavnem že seznanjena z vsebino osnutka finančnega plana s predvideno delitvijo dohodka, hočem podati nekaj značilnosti, ki so nas pri sestavi vodile, in dati kratek opis njegove vsebine.

Osnovno vodilo je bil od delavskega sveta decembra sprejeti plan skupne proizvodnje, realizacije in predvidenega števila zaposlenih. Četudi so nekateri ugovarjali, češ ta plan ni več realen, pretežko bo dosegljiv, ni bilo možno predloga sestaviti na drugi podlagi.

Res je, da smo osnutek plana realizacije za letošnje leto sestavljali že oktobra in novembra lanskega leta, ko si še nismo predstavljali, da nas bo reforma tako oplazila, in živeli v prepričanju, da bo zadnja dva meseca realizacija zopet močno po-

rastla. Zaključek leta pa je z doseganjem le 277,3 milijona N din realizacije bil naše razočaranje. Proti taki višini lansko leto dosežane realizacije, ki ni bila niti na nivoju predvidenega plana, decembra sprejeti plan realizacije za letošnje leto predvideva porast realizacije za 8%. V tem,

predvsem pa v poteku proizvodnje prva dva meseca letošnjega leta je razlog, da so nekateri skeptični glede predvidenega nivoja obsega poslovanja naše železarne za letošnje leto. Lahko bi sicer izvedli tak postopek, da bi najprej predložili v obravnavo in končno delavskemu svetu znižanje plana skupne proizvodnje in realizacije ter na tej osnovi izdelali osnutek finančnega plana. To pa bi zahtevalo tudi vzporedno znižanje predvidenega števila zaposlenih (Nadaljevanje na 3. strani)

Z zasedanja delavskega sveta

Na zasedanju meseca marca je delavski svet podjetja razen razpisa volitev za organe upravljanja sprejel še plan amortizacije za nadomestitev osnovnih sredstev v letu 1967 in osvojil zasnovo gradnje objektov družbenega standarda in način zbiranja za te namene potrebnih finančnih sredstev.

Za gradnjo objektov družbenega standarda je bilo povedano, da naj bi se letos končala izgradnja Gramoznice, kjer bi do kon-

ca leta dodatno pridobili 88 stanovanj. To pa bo možno le na predpostavki, da bo Gradis pravočasno opravil vsa dela. Na novo bi odprli gradbišče strmjenega naselja v Dobji vasi, kjer se predvideva izgradnja 87 stanovanj v vrstnih hišah. Izgradnja naselja bo oddana najugodnejšemu ponudniku. Del sredstev za izgradnjo bi prispevali kupci stanovanj sami, železarna pa bi iz svojih sredstev za te namene letos prispevala pri- (Nadaljevanje na 7. strani)

IZ VSEBINE

Vabimo k odkriti besedi — Volitve v skupščino — Izobraževanje odraslih, da ali ne — Sklepi upravnega odbora — Tudi naloge morajo biti točno določene — Posvetovanje o pnevmatskih strojih — Kvaliteta in zanesljivost na stockholmskem rešetju — Kulturna kronika — Športne vesti

Pomlad je tu

Foto: M. Dolinšek

Analiza osebnih dohodkov za FEBRUAR 1967

DELOVNA ENOTA	Izplačani OD	OD po enotah in ceniku del	Dodatek za stalnost	Ostalo	OD po uspehu DE	Povpr. osebni doh.	
						februar 1966	febr. 1967
1	2	3	4	5	6	7	8
Topilnica	191.034,92	136.894,81	10.296,17	11.461,61	32.382,33	918,05	782,93
Livarna	335.421,48	260.874,16	19.367,94	17.846,90	37.332,48	846,74	719,79
Valjarna	223.857,00	184.893,80	11.650,52	8.362,49	18.950,19	872,59	746,19
Kovačnica	180.252,02	134.836,88	10.072,87	8.113,28	27.228,99	914,37	815,62
Termična obdelava	44.242,80	33.899,11	1.999,76	2.384,06	5.959,87	858,08	737,38
Mehanska obdelava	437.081,60	322.200,38	22.694,92	24.275,74	67.910,56	825,65	745,87
Vzmetarna	61.289,76	46.520,02	3.257,46	1.322,78	10.189,50	753,46	729,64
Jeklovlek	28.238,28	20.484,30	1.227,87	1.080,21	5.465,90	677,67	672,34
Energetski obrati	84.864,44	64.073,23	3.813,99	3.700,09	13.276,83	836,99	731,59
Strojni remont	150.339,86	114.425,24	7.011,08	6.069,65	22.833,89	879,13	744,26
Elektroremont	80.463,24	58.346,53	3.840,16	5.158,98	13.117,57	855,04	745,03
Gradbeni remont	46.320,39	38.605,49	2.807,32	2.502,14	2.405,44	717,35	671,31
Promet	76.700,48	63.624,81	4.289,52	1.989,61	6.796,54	809,77	697,28
OTKR	157.664,61	121.241,98	8.909,35	11.190,83	16.322,45	832,90	716,66
Uprava	278.604,06	212.809,06	16.309,00	19.447,88	30.038,12	786,26	729,33
PODJETJE SKUPAJ	2,376.374,94	1,813.729,80	127.547,93	124.886,55	310.210,66	841,57	740,30

Vabimo k odkriti besedi

Dolga leta se v naši železarni že trudimo, da bi čimbolje obveščali sodelavce o proizvodnji in poslovanju ter o vsem, kar je še važnega in zanimivega. Ker je bil sam Koroški fužinar premalo, ker glas zvočnikov ni segel po vsej tovarni in ker na sestanke te ali one vrste nikoli ni prišlo veliko ljudi, je bil osnovan naš Informativni fužinar, ki izhaja že četrto leto vsak mesec.

Kmalu se je izkazalo, da je za hitro obveščanje včasih le še prepočasen, zato smo mu dali v pomoč Obvestila delovne skupnosti, ki izhajajo občasno. Ves ta čas smo tudi objavljali vabila k sodelovanju v našem listu. Ne toliko zaradi tega, ker bi bili v stiski za članke (toliko pismenih strokovnjakov smo zmeraj imeli, da je Fužinar izhajal točno), temveč zato, da bi bilo čim pogosteje slišati glas delavca, glas topilnice, kovačnice, čistilnice in mehane, glas vseh naših obratov sproti o vseh težavah in nesporazumih in trenjih, ki nastajajo med ljudmi, če živijo skupaj; mi pa živimo skupaj po 8 ur na dan — eno tretjino življenja!

Nismo uspeli, vabila so ostala zvečine brez odmeva, kakor da pozvani ne bi zapali moči tiskane besede, morda pa smo vabili tudi ob neprimernem času — ko nam je še dobro šlo in so se zato težave odpravljale mnogo bolj mimogrede.

Vendar se je od časa do časa pokazalo, kakšne smešne, zoprne ali tudi težke posledice lahko ima nepoučenost, koliko hude krvi in škode lahko povzročijo govornice, ki izvirajo iz polovične obveščeniosti. Zelo jasno se je to pokazalo zadnjikrat na letni konferenci sindikata, pokazala pa se je obenem tudi rešitev oziroma nova možnost, kako takšne stvari preprečiti.

Glavni direktor železarne tov. Klančnik ter drugi vodstveni delavci in strokovnjaki so pripravljani na javnih sestankih odgovorjati na vprašanja delavcev.

Vprašanja bi zbiralo in debatne sestanke občasno prirejalo naše uredništvo, ki bi bi-

stvene stvari (vprašanja in odgovore) tudi objavljalo v Informativnem fužinarju — podobno kakor je Večer 22. marca pod naslovom »Zaposlenost ne bo manjša« objavil razgovor med našim sodelavcem Antonom Škaličem in direktorjem Klančnikom.

Zato, da bi bila obveščeniost še boljša, da nobeden od nas ne bi mislil, kako karkoli prikrivamo, da bi imel dobesedno vsakdo možnost na vprašanja, ki ga zanimajo, dobiti tudi odgovor, **vabimo vse sodelavce k odkriti besedi. Vprašanja pošljite na naslov: Uredništvo Informativnega fužinarja.**

Ko se jih bo nabralo dovolj, bomo prek Obvestil delovne skupnosti in zvočnika objavili, kdaj in kje bodo merodajni na vprašanja odgovarjali in že zdaj vabimo, da se teh sestankov tudi udeležite in na njih postavljate po potrebi tudi dodatna vprašanja.

Uredništvo

LETOVANJE V VALOVINAH

V Valovinah pri Puli ima združenje ZB NOV urejeno počitniško naselje, v okviru katerega ima tudi naš občinski odbor pet weekend hiš. V počitniškem naselju lahko po deset dni letujejo člani ZB in njihovi družinski člani.

Cena dnevnega penziona v predsezoni in po njej je za letovanje v zidani weekend hiši določena v znesku 1.600 S din, v leseni weekend hiši pa 1.400 S din, v času sezone pa v zidani weekend hiši 1.900 S din, v leseni weekend hiši pa 1.700 S din dnevno. Ker je število razpoložljivih postelj tako omejeno, je zaradi pravilnega razporeda in časa letovanja prijave zbrati čimprej.

Zaposleni v železarni Ravne, ki so člani ZB NOV, imajo tako možnost, da za letovanje izbirajo med našim počitniškim domom v Portorožu in počitniškim naseljem v Valovinah pri Puli. Prijave članov ZB, ki

bi želeli letovati v Valovinah pri Puli, bi zbiral občinski odbor ZB NOV Ravne na Koroškem najpozneje do 20. 4. 1967. Vsi člani ZB, ki se bodo odločili, da bodo letovali v Valovinah pri Puli, morajo to ustno ali pismeno sporočiti občinskemu odboru. Prijava pa mora vsebovati priimek in ime člana, število njegovih družinskih članov, ki bodo letovali, njegov točen naslov in čas, v katerem bi želel letovati.

Prijav po tem času zaradi omejenega števila ležišč ne bo mogoče več upoštevati, zato prosimo, da se tisti, ki se bodo za letovanje odločili, prijavijo pravočasno.

-et

OBRATNE NEZGODE V MARCU 1967

Viktor Lepej, strojni remont — pri obratovanju hladilne glave ga je stisnilo za palec desne roke.

Maks Klemenc, valjarna — ploščat profil se mu je skotalil na sredinec desne roke.

Fortunat Korošec, OTKR — odkovek mu je padel na stopalo leve noge.

Nikola Robin, topilnica — pri zapenjanju ingota ga je stisnila veriga za kazalec leve roke.

Konrad Očko, kovačnica — pri brušenju mu je priletel tujek v levo oko.

Drago Cigerovski, strojni remont — pri vrtnanju si je poškodoval četrti in peti prst na levi roki.

Ni čakala

Žena: »Naša Emica bi se morala zdaj že kmalu poročiti.« Mož: »Pusti jo, naj počaka, da bo prišel pravi.«

Žena: »Toda tako dolgo tudi jaz nisem čakala!«

— — —

Kdor mnogo ve, malo govori.

Kitajska

Gospodarnost na prvo mesto

(Nadaljevanje s 1. strani)

ali enostavno planiranje večje redukcije delovne sile. Vsakemu od nas je jasno, da je skoraj cela spodnja Mežiška dolina, pa delno tudi okolica, neposredno ali posredno odvisna od dela železarne. Zavestno delo na zmanjšanju zaposlitve v tej naši delovni organizaciji bi bilo zato plansko ustvarjanje brezposelnosti na tem industrijskem področju. Tega si ne moremo privoščiti, zato si tudi nismo mogli privoščiti rebalansa. Ostalo nam je na razpolago torej le eno — osnutek finančnega plana sestaviti po veljavnem planu realizacije, za lažje doseganje osebnih dohodkov vseh zaposlenih pa predvideti dodatno dejavnost, v kateri se bodo osebni dohodki gradili ločeno od realizacije in dohodka podjetja.

Drugo vodilo pri sestavi finančnega plana je bila neizogibna zaostritev normativov potrošnje in vseh proizvodnih stroškov ali z drugimi besedami povedano: nujna vključitev akcijskega programa za boljše gospodarnost naše poslovne dejavnosti.

Sedaj si pa oglejmo glavne postavke, ki jih osnutek finančnega plana zajema.

Celotnega dohodka predvideva 315,5 milijona N din, kar je 4 % več, kot smo ga dosegli lansko leto. Pri tem ta osnutek predvideva 224,5 milijona N din skupnih stroškov, kar je porast za 6,5 %. Ker je dohodek ostanek, ki bo znašal pod takim planiranjem 91 milijonov N din, že lahko sklepamo, da je ta v upadanju, in sicer ga osnutek predvideva 2 % manj od tistega, ki smo ga zbrali leta 1966. Če iz teh podatkov se vidi, da je v zvezi z gospodarsko reformo, večjimi zahtevami kupcev in v zvezi z razširjenjem poslovnega sklada podjetja akumulativnost delovne organizacije v upadanju. To pa se še bolj vidi v osnutku delitve dohodka. Ta namreč predvideva za letošnje leto 61,491.000 N din bruto osebnih dohodkov, kar je 67 % od predvidenega dohodka. Marsikdo se še spomni, da so osebni dohodki v zaključnem računu iz lanskega leta zajeli le 58,3 % dohodka. Sredstva za sklade se torej zmanjšujejo, s tem pa se tudi zmanjšuje akumulativnost.

Mogoče bo kdo vprašal, kako je mogoče, da osnutek finančnega plana, ki je bil predhodno izdelan in skrbno obdelan od tistih, ki neposredno odgovarjajo za poslovni uspeh in krepitev gospodarskega potenciala naše delovne organizacije, predvideva tako spremembo razmerij osebnih dohodkov na škodo skladov. Opazovalec od zunaj bi mogoče celo lahko sklepal, da gospodarnost v tem osnutku ni zadosti zajeta, pa vendar mi vemo, da ni tako. Normativi potrošnje, ki so sestavni del osnutka finančnega plana, vključujejo skrb za zniževanje poslovnih stroškov, kot novost gospodarnosti s poslovnim skladom pa je vključen v plan tudi normativov zalog vseh potrebnih materialov.

Porast predvidenih stroškov je kljub temu očiten. Če povemo, da samo štirje elementi fiksnih stroškov — amortizacija, investicijsko vzdrževanje, obresti od poslovnega sklada in zavarovalne premije — pomenijo povišanje stroškov za 5,275.000 N din, nam bo planiranje padca dohodka jasno. Nemogoče je bilo pri takem gibanju

zadržati lanskoletni odnos osebnih dohodkov in skladov pri delitvi dohodka. Osnutek oblikovanja osebnega dohodka sloni na principu, da mora delovna skupnost v globalno neto osebnih dohodkov za enaki obseg dela in enako gospodarnost dobiti vsaj take osebnih dohodke, kot so ti bili lansko leto, za boljše delo pa večje. Ker plan predvideva povečani obseg poslovanja, je razumljivo, da mora tudi global biti višji.

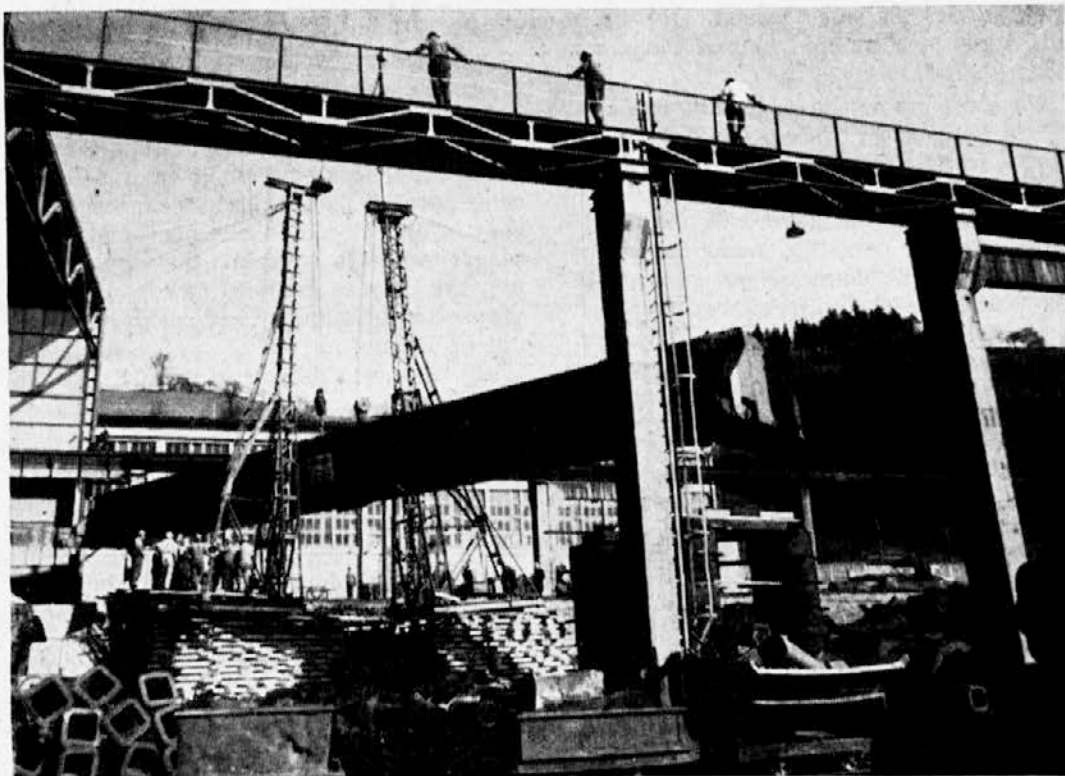
Ta se bo po osnutku oblikoval: do 90 % doseganja bodo znašali neto osebni dohodki 43 % dohodka, kar je 35,217.000 N din, od 90 do 100 % izpolnitve pa 50 % dohodka, kar je 4,550.000 N din. Iz tega sledi, če bomo planirani dohodek dosegli, naši delovni skupnosti pripada 39,767.000 N din neto osebnih dohodkov. Če to preračunamo na enega zaposlenega, dobimo, da osnutek predvideva 1029 N din na zaposlenega mesečno. To pa je 12,5 % več od naših povprečnih osebnih dohodkov, doseženih v poslovnem letu 1966. Tako visoko povečanje povprečnih osebnih dohodkov utemeljujemo s sledečim: povečanje produktivnosti dela, izračunano iz realizacije, bo po planu porastlo od lanskoletnih 7.218 na 7.764 N din na zaposlenega mesečno ali za 7,5 %. V letošnjo realizacijo so vključeni tudi slabši pogoji, delno znižanje prodajnih cen, sprejemanje neugodnejših naročil, povečanje izvoza, kar bo neposredno vplivalo na znižanje realizacije in dohodka. Osnutek to upošteva z dodatnimi 3,5 %, ker se k temu priključuje še zmanjšanje prispevkov za socialno zavarovanje od 20,5 na 19 %, ali povečanje neto osebnih dohodkov za 1,5 %, pomeni, da je osnutek oblikovanja osebnih dohodkov utemeljen.

V samem predvidenem globalu osebnih dohodkov pa še ni zagotovljena tudi vzpodbuda za boljše gospodarnost. To se odraža v tistem delu osnutka, ki zajema notranjo delitev.

Predlog notranje delitve zajema novost, ki je v tem, da se global predvidenih in doseženih osebnih dohodkov prvo razdeli na dva dela, na del za proizvodne obrate in na del za uslužnostne enote. Ta razdelitev skladno s planiranim številom zaposlenih in potrebno kvalifikacijsko strukturo in ob upoštevanju drugih sestavin oblikovanja neto osebnih dohodkov, kot za stalnost, predvideva 64 % globala osebnih dohodkov za proizvodne in 36 % globala neto os. dohodkov za uslužnostne obrate. S tako razdvojitvijo bo preprečeno prelihanje iz ene v drugo grupacijo.

Ne slučajno, temveč zaradi tega, ker se nekaterim prizadevnost za večjo produktivnost ter s tem tudi za večjo gospodarnost bolj neposredno razvija, se opaža stagnacija zaposlenih v proizvodnih obratih in porast v uslužnostni dejavnosti. Medtem ko smo v prvem polletju lani v proizvodnih obratih — topilnica, livarna, valjalna, kovačnica, termična obdelava, jeklovlek, vzmetarna, mehanska obdelovalnica — imeli zaposlenih 2038 ljudi ali 64 % celotne delovne skupnosti, je sredi marca letos v tej grupaciji stalež znašal le 2006 ali 62,5 % vseh zaposlenih. V uslužnostni dejavnosti pa je proces obrnjen. V energetsko vzdrževalnih obratih, prometu, OTKR in upravi, ki predstavljajo uslužnostne obrate, je v prvem polletju lani znašalo povprečje zaposlenih 1149, sredi marca letos pa 1206, kar je porast za več kot 6 %. Razdvojitve globala osebnih dohodkov bo ta proces zavirala.

Po dohodku se bo osebni dohodek obračunaval ob periodičnih in z letnim zaključnim računom, mesečno pa se bodo, kakor je v naši praksi že vpeljano, obračunavale akontacije po doseženi realizaciji, in sicer po stopnji 12,25. Utemeljitev tako povišane stopnje, ki je lani znašala 10,62, je bila že podana z utemeljitvijo spremembe razmerij osebnih dohodkov proti dohodku in celotnemu dohodku. Samo po realizaciji izračunani osebni dohodki bodo pri stopnji

Prvič smo pri nas dvignili tako težo, zato smo bili tem bolj previdni

12,25 in doseženem planiranem obsegu poslovanja ob predvideni zaposlitvi 3220 delavcev znašali 95.000 S din neto na zaposlenega mesečno. Obračunano z dohodkom pa se bo to povprečje pri 100-odstotnem doseganju dvignilo za dodatnih 7900 S din.

Mesečno po realizaciji izračunani globali neto osebnih dohodkov, razdvojeni na proizvodne obrate in uslužnostne enote, bodo med proizvodne obrate razdeljeni skladno z doseženo skupno realizacijo obratov, v uslužnostnih enotah pa skladno s planiranim številom zaposlenih. Iz tega se vidi, da bo povprečje doseženih osebnih dohodkov v proizvodnih obratih neposredno odvisno od obsega dosežene proizvodnje in od števila zaposlenih, v uslužnostnih obratih pa od obsega realizacije cele železarne in od števila zaposlenih v posameznih enotah.

Spodbude za boljše gospodarjenje je po taki delitvi gotovo zadosti. Najlažje si bomo osebne dohodke poviševali z zniževanjem proizvodnih stroškov. Težko je v tem članku dati vse sugestije, kje so v naši poslovni dejavnosti sredstva pokopana. Dnevno se s stroški srečujemo, zato bi tudi morali vsi skrbeti, da ti po nepotrebnem ne nastajajo. Osnovno vodilo nam mora pri

tem biti jasno, da so skupni stroški v upadanju, če rasteta proizvodnja in izplen ob zniževanju potrošnje pomožnega materiala in energije in ob zadrževanju optimalnih zalog materialov. Osebne dohodke pa si bomo lahko poviševali tudi z regulacijo zaposlenih.

Osnutek finančnega plana odpira tu novo možnost. Predvideva namreč osnivanje posebne skupine za investicijsko vzdrževalna dela — skupino IVD, v katero se bodo lahko premeščali vsi odvečni delavci obratov in enot. Ta skupina ima posebne delovne zadolžitve, za katere se osebni dohodki obračunavajo po kalkulaciji izvršenih del, ločeno od realizacije železarne.

Z osnovanjem te skupine smo se izognili redukciji delavcev, odprli pa široko možnost doseganja in rast predvidenih osebnih dohodkov v posameznih obratih in oddelkih ter s tem tudi v celi delovni skupnosti.

Porast realizacije in vrednosti enote marca kaže, da je naša prilagoditev z gospodarsko reformo na obzorju, zato sem prepričan, da bo delavski svet skrbno zasnovani osnutek finančnega plana odobril in s tem dal spodbudo za poslovno politiko, v kateri bo izboljšava gospodarnosti na čelu.

Odkrita izmenjava mnenj na letni konferenci sindikata

Namesto uvoda nekaj za razmišljanje

Nekoč je bila navada, da je pred pričetkom konference železarska godba priredila promenadni koncert na ploščadi pred domom železarjev. Danes to sicer ni več »v modi«, še vedno pa so ostale sindikalne konference oblika zborovanja kolektiva po delegiranih predstavnikih, ki po popularnosti prekašajo vse ostale konference. Takšna je bila tudi letošnja.

Konferenca, ali bolje rečeno razprava na njej, je dosegla svoj namen. Odkrito so bila izmenjana mnenja in razčiščena različna gledišča.

Ne glede na to, da se je kot rdeča nit vlekla skozi vso razpravo številnih diskutantov psihoza, ki so jo zanetili med kolektivom neznan demagogi oziroma paraziti s svojimi številnimi govoricami okrog delitve ostanke dohodka, namenjenega za osebne dohodke delavcev po potrditvi bilance za 1966. leto, in da skoraj ni bilo diskutanta, ki se ne bi vsaj z besedo dotaknil teh »rekla-kazala« parol in jih komentiral tako ali drugače, je konferenca uspela.

Polna je stenografska beležnica številnih objektivnih debat diskutantov, ki so sodelovali v tej več kot dveurni, plodni razpravi, na kateri niso bili redki primeri, da je bil govornik med samo diskusijo prekinjen z burnim ploskanjem.

Še na nekaj bi rad opozoril, ker smatram, da je o zadevi potrebno razmisliti.

Pri tako ugodnem finančnem rezultatu, ki smo ga kljub zadnjim trem slabim mesecem preteklega leta le dosegli v naši železarni, je težko razumeti, odkod in zakaj tako številne neobjektivne kritike za delilcev rekordnega dohodka, ki ni niti za las odstopala od že pred leti sprejetih načel v

pravilniku o delitvi dohodka in osebnega dohodka, ki sta oba sestavljena v duhu načel zakona o sredstvih gospodarskih organizacij, katerega 23. člen dobesedno določa:

»Dohodek se dokončno razdeli na osebne dohodke delavcem in na sklade z zaključnim računom gospodarske organizacije.«

Razumljivo bi bilo vsem in tudi pričakovati bi bilo, da se morajo takšne ostre kritike in številne govorice pojaviti takrat, če bi zaključili poslovno leto z izgubo, ne pa z uspehom, ki nam ga zavida ne samo Slovenija, ampak cela Jugoslavija.

Nizka realizacija v zadnjih mesecih, ki je za marsikak obrat predstavljala prodajo proizvodov našim odjemalcem pod lastno ceno, torej z izgubo, kaže, še nikogar ne zaskrbljuje! Morda pa celo preveč in ravno zaradi tega raje govorimo o stvareh, ki so prijetne, ker se bojimo, da se stari časi visoke konjunktore ne bodo tako hitro vrnili na Ravne?

Naj ostane ta dilema za razmišljanje, ta kratek uvod pa za komentar na letni konferenci sindikata naše železarne, v kateri so sodelovali med drugimi tudi navedeni diskutanti, ki so v razpravi načeli vsa aktualna vprašanja in probleme.

Kljub obilnim podatkom preslaba informiranost. Po dinarjih do milijonov

Ivan Močnik iz prometa je uvodoma dejal, da bi rad s svojo diskusijo pokazal na stvari, ki njemu in večini članov kolektiva ne ugajajo. Pravil je, da je sicer dobro, da je bilo poročilo predsednika kratko, vendar pa le ni vsega zajelo. Trdil je, da v pretekli dobi nismo bili z vsemi sindikalnimi po-

družnicami zadovoljni, da pa za to ne smemo kritizirati samo članstva, ampak tudi člane ZK, ki tudi večkrat niso bili sposobni pomagati in reševati politične in gospodarske problematike v obratih. Imeli smo celo primere, da v celi mandatni dobi ni bilo nobenega sestanka in da so nekateri pričeli celo dvomiti, da še imamo sindikat. Krivdo za vse to je po njegovem pripisati pasivnosti izvoljenih odbornikov. Predlagal je, da bi v bodoče sklicevali raje sestanke le vsake 3 mesece enkrat in takrat ljudi seznanili z aktualno problematiko, gospodarsko ali politično. Seveda pa to ne bi bila samo naloga članov TO, ampak vseh ostalih, zlasti članov ZK, posebno pa obratovodij. Kritiziral je odnos nekaterih obratovodij do informiranja članov svojega obrata, ki imajo pravico zvedeti, v kakšni situaciji je podjetje. Pri tem je dejal, da imajo ti obilo podatkov v raznih elaboratih in biltenih, da pa jih na žalost preveč držijo le v predalih.

V nadaljevanju svoje diskusije je dejal, da moramo priti do spoznanja, da se nahajamo v situaciji, ki je precej drugačna od tiste, ki smo je bili vajeni. Reforma, ki nas je zajela, nam nalaga nove naloge, predvsem pa nas sili k štednji. Pri tem pa je ilustriral svoj predlog, ko je rekel, da bomo z dinarji prišli do milijonov, da je treba štediti tudi z malenkostmi, pa četudi so to npr. le metle.

Velike kazni za male napake, nobenih kazni za velike

Nadalje se je zavzel za tiste člane kolektiva, ki včasih napravijo kakšno manjšo napako, in dejal, da so vse prepogosti primeri, ko se sindikat premalo potegne za njih, čeprav so dobili za majhen prekršek preveliko kazen. Istočasno je opozoril tudi na vlogo sindikata pri odpuščanju ali premeščanju delovne sile. Res je, je rekel tov. Močnik, da morata sindikat in ZB zastopati interese delovnih ljudi, da pa je pri tem tudi razumljivo, da le tistih, ki niso delomrzneži; nedisciplinirane pa je treba preganjati, jih najprej premeščati, pa če tudi to ne pomaga, odpustiti. Vse to pa mora biti izvršeno preko sindikata, ne pa, da to opravljajo kar mojstri sami. Če ne bomo tako delali, bomo izgubili avtoriteto. Pri tem je povedal, da je bil včasih sindikat transmisija partije, danes pa smo vsi skupaj transmisija delavskega samoupravljanja.

Si ljudje ne upajo vsega povedati?

Ko je govoril o delu organov upravljanja, je dejal, da se tudi tu dogajajo napake. Dejaj, da se ljudje zadnje čase ne upajo povedati tega, kar jih teži; zato so tudi razni sestanki izmaličeni. Vzrok za to je po njegovem v tem, ker sklepi obratnih delavskih svetov ne pridejo do izraza na DS podjetja. Smatra, če neka stvar na DS podjetja ni bila osvojena, je treba dati ODS vsaj odgovor, pa naj je ta pozitiven ali negativen. V nasprotnem ni čudno, če ljudje govorijo, da se vsiljuje na DS volja nekaterih posameznikov.

Tov. Močnik je tudi predlagal, da bi naj TO večkrat zadolžil predsednike SP, naj skličejo sestanek, na katerem se naj obdela aktualna problematika, da bodo člani ko-

lektiva pravilno informirani. Če bo tako, se ne bo moglo več primeriti, da bodo priče krožiti govornice, kako je nekdo prišel v naše podjetje in »odkril nerazdeljeni dobiček«.

Kritika socialnega zavarovanja in trgovine

Del svoje razprave je posvetil tov. Močnik tudi socialnemu zavarovanju, ki nas je vse skupaj zelo »udarilo«. Ostro je napadel dosedanje politiko socialnega zavarovanja in dejal, da ni čudno, da so naenkrat prišli v tako visok deficit, če so pred tem gradili takšne palače. Po njegovem ti ljudje še niso okusili reforme in si še sedaj delijo takšne OD, ki jih v proizvodnji daleč ne dosegamo. Mnenja je, da bi za normalizacijo teh odnosov moral vmes poseči občinski sindikalni svet.

Na koncu se je dotaknil tudi trgovine in dejal, da tej noče biti jasno, da je tu zaradi nas — potrošnikov, da se premalo brigajo za dobro oskrbovanje, da pa so zelo dobro informirani o eventualnih delitvah viškov OD v železarni. Tako npr. že vedo, koliko bomo pri nas 1. aprila delili še sredstev za OD in zaradi tega že dvigajo cene. Vpraša se, kje je tu kakršnakoli inšpekcija, in predlaga, da bi ta zbor naj dal sugestijo obč. sind. svetu in občinski skupščini, da bi poskušala uvesti več reda na tem področju.

Neutemeljene govornice ob delitvi dohodka

Kot naslednji se je v razpravo vključil **Gregor Klančnik**, glavni direktor železarn, ki je uvodoma povedal, da mu je tov. Močnik dal s svojo diskusijo idejo, da da določena pojasnila, ker se mu zdi, da to, kar je on povedal, ni vse, kar se govori v zvezi z našim zaključnim računom, zato je pojasnil naslednje.

Po našem zaključnem računom, ki ga je DS v ponedeljek, 20. 2. 1967, obravnaval in sprejel, smo v preteklem letu dosegli celotnega dohodka v višini 303,2 milijona N din. Od tega je bilo potem, ko smo ugotovili poslovne stroške, dohodka v višini 92,5 milijonov N din, ki se razdeli med OD in sklade.

Po našem pravilniku o delitvi dohodka in OD, ko se ugotavlja ta v zvezi z realizacijo po določeni stopnji in od nadplanskega dohodka po stopnji 50 % za OD, smo ugotovili, da imamo 53,9 milijonov N din za OD, kar predstavlja 58,3 % od dohodka, 32,8 milijonov N din pa je sredstev za naše sklade. Poleg tega pa smo po razdelitvi, ki je predpisana, oddvojili 3,3 milijona N din v naš rezervni sklad, 1,9 milijona N din v skupni rezervni sklad in 0,6 milijona N din za 2 % posojilo Skopju.

Iz tega torej sledi, da smo naš dohodek, ki je znašal 92,5 milijonov N din, razdelili tako, da je odpadlo na OD 58,3 % in za sklade 41,7 % dohodka. DS je ta sredstva razdelil tako, da je dal v poslovni sklad 25,8 milijonov N din ali 79 % sredstev, namenjenih za poslovni sklad, in v sklad skupne porabe 6,9 milijonov N din ali 21 % od sredstev za sklade. Takšna je bila torej razdelitev sredstev za zaključni račun.

Pri tem, ko smo po takšnem pravilniku ugotovili, koliko nam pripada OD, smo od-

Večer pod Goro

bili to, kar smo že med letom izplačali, in tako ugotovili ostanek 2,14 milijona N din OD, ki bodo po sklepu DS razdeljeni 1. 4. 1967.

Politika določene presodnosti je nujna

Interesantno, je rekel dalje tov. Klančnik, nekateri očitajo: »slabo je poslovanje, slaba je uprava, da šele po zaključku leta ugotovijo ostanek.« Če pa ne bi bilo ostanka, bi bilo vse popolnoma v redu. Ker pa ostanek je, ni uprava v redu. Povsod v svetu ugotavljajo dividende po zaključnem računu in tudi mi drugače ne moremo poslovati. Poleg tega imamo pri nas še kompliciran obračun, ki bazira na plačani realizaciji. Ravno tako mora biti vsakemu jasno, da dokler ni znan rezultat inventure, ne moremo vedeti, kakšen bo dohodek. Šele z zaključkom leta, ko so vsi dokumenti zbrani, je mogoče izračunati, koliko je dohodka, koliko nadplanskega dohodka, koliko OD in koliko sredstev. Mislim, da bi bilo nasprotno slabo poslovanje, če bi po zaključnem računu sedaj ugotavljali, da smo preveč trošili med letom in da bomo morali v novem letu vračati. Mislim, da je politika določene presodnosti poslovanja med letom pametna. Če rodi določen plod, potem smo lahko samo zadovoljni.

Takšne razprave po uspešnem poslovnem letu niso utemeljene. Posebno pa je neutemeljena govornica, da je »neka komisija« morala ugotoviti, koliko smo dosegli. Mislim, da imamo zadosti inteligentne in pisane ljudi, da znamo sami izračunati in seveda zadovoljen sem, da nam ta račun pokaže pozitiven rezultat, nezadovoljen pa, če so pokazatelji negativni.

Govorilo se je tudi, da je bila 23. 2. 1967 pri nas komisija, ki je rekla, da moramo ta višek dati med delavce. Jaz sem pa že 15. 2. 1967 na zasedanju DS povedal rezultat. Drugič, kako je mogla »komisija« to ugotoviti, če je že 20. 2. UO potrdil razdelitev? Dalje: kako, če je bil material med člane delavske samouprave že razdeljen? Neumno je takšnim govoricam nasedati.

Govorilo pa se je tudi, da »Klančnik hoče graditi drsališče, ker pa so ga pogruntali, so morali sedaj ta sredstva kanalizirati med delavce.« Take marnje je neumno širiti.

Res pa je, da bi morali tudi misliti na to, kako bomo gradili stanovanja, šole, izboljšali zdravstvo in končno, res — tudi športne naprave. In če je tudi direktor med tistimi, ki tako mislijo, potem mislim, da to ni velika napaka.

Če pa se res delajo načrti za drsališče, sredstev mi za to še nismo dali. Sicer pa je tu še ostala komunalna dejavnost, ki lahko tudi kaj prispeva.

Govorilo se je tudi, da Klančnik zadržuje OD, da bi se ljudje sami zreducirali iz delovne skupnosti. To lahko demantiram kot trik: globalov ne morem sam računati, če nimam podlage. Globali so odvisni od proizvodnje oziroma uspeha.

Ne gre za politiko zadrževanja osebnih dohodkov

Iz podatkov zaključnega računa ste zasledili, da smo OD dosegli v višini 935 N din (zaposl.) mes. Če pa k temu prištejemo še dodatek za izkoriščanje dopustov, t. j. K-15, potem smo dosegli 955 N din OD (zaposl.) mes. Če je bila pri nas politika zadrževanja OD, potem se mirno vprašujemo, kako da smo dosegli 1. mesto v jugoslovanski črni metalurgiji? Mislim, da je to eden jasnih dokazov, da ne gre za politiko zadrževanja OD, ampak da smo lansko leto ugodno zaključili in da bomo v bodoče težko dosegli takšne rezultate. Da bi bila politika zadrževanja OD čisto napačna, je popolnoma jasno. S tem bi zgubili najboljše ljudi, ker slabi bi itak ostali. Mi pa bomo naše OD lahko oblikovali le z dobrim poslovanjem in dobrim delom.

Nadalje je direktor govoril o štednji in dejal, da imamo še ogromne rezerve v naših proizvodnih stroških, izmečku, reklamacijah in dejal, da moramo tu kopati, če bomo hoteli povečati naše OD.

V zvezi z Močnikovo izjavo, da je treba vršiti selekcijo med ljudmi, ki ne ustrezajo,

je dejal, da je to eden od načinov, če hočemo preboleti in premagati tisto, kar gospodarska reforma od nas zahteva.

Očitki na račun 22. državnega prvenstva v klasičnih disciplinah

Utemeljeno je tudi bilo, je nadaljeval diskutant, da »si je Klančnik omissil letos državno prvenstvo v klasičnih disciplinah na Ravnah, kar je tudi povzročilo padec OD«. Res je, da sem si osebno prizadeval, da smo zbrali po celi Jugoslaviji za 2,7 milijona SD oglasov. Železarna zaradi tega prvenstva ne bo prizadeta, ker uslužbenci, ki so sodelovali, bodo delo itak morali sami nadoknaditi.

Ne moremo ostati ozko zaprta vas, ampak kraj, ki ga bo naša država poznala na eni strani preko plemenitih jekel in preko njegovih ljudi, športnikov. Takšne prireditve so zgolj pozitivne za kraj, za tiste, ki delajo pri njihovih organizacijah, pa samo obremenitev. Zato mislim, da ne bi bilo prav, da podtikamo takšne govornice, ki jih širijo tisti, ki ne delajo nikjer, niti v fabriki. Tudi dobra reklama je plus za vso delovno skupnost. Prepričan sem, da se takšne govornice ne širijo med sindikalnimi funkcionarji, ampak da takšno miselnost razširjajo nekateri, ki sedijo po pisarnah in imajo za to osebne interese. To so ljudje, ki ne ustvarjajo niti v fabriki niti izven nje.

Rešitev za nas je gotovo v iskanju boljših proizvodnih procesov, večji delovni disciplini, če hočemo premagati težave, ki jih pred nas postavlja reforma.

V nadaljevanju svoje razprave je direktor ugotovil, da bomo morali še bolj kot doslej ljudem pojasnjevati probleme. Zato je predlagal, da bi kljub našim virom v informacijah organizirali še tiskovne konference, in sicer občasno o aktualnih vprašanjih.

Svojo diskusijo je zaključil tov. Klančnik z mislijo, da smo kljub štirimesečnemu zastoju in stagnaciji v poslovanju prišli relativno ugodno in suhi preko vode gospodarske reforme. Reforma nas je v tem času osvetlila s svojim žarometom in refleksi, ki so se pojavili, so nam jasno pokazali napake. V zadnjem četrtletju lani smo globoko zabredli v te vode reforme in zaplavati bo treba: plavati pa smo se naučili in bomo znali v teh pogojih uspevati.

Kako dolgo še najrazličnejši prispevki nerazvitim?

Oglasil se je tov. Kešpret iz mehanične delavnice, ki je v zvezi z diskusijo tov. Klančnika postavil vprašanje, kako dolgo bomo še morali obračunavati 2 % prispevek za obnovo in izgradnjo Skopja in dodal, da so po njegovih izsledkih iz raznih časopisov ta sredstva že zdavnaj prekoračila stroške izgradnje Skopja.

Na vprašanje je odgovoril tov. Klančnik, ki je dejal, da je ta prispevek dejansko posojilo, ki ga bomo dobili vrnjenega. Kako dolgo pa bo še obveznost obstajala, ne more odgovoriti. V nadaljevanju svojega tolmačenja je povedal, da je to res problem, da pa se moramo zavedati, da bo za nerazvita področja po vsej verjetnosti tudi v bodoče treba odvajati določena sredstva za republike, ki so manj razvite. Je pa ta prispe-

vek za Skopje samo del tega, kar plačamo razvite republike za manj razvite. Zato tisti, ki plačujemo, hočemo te obveznosti zmanjšati, na drugi strani pa si spet nerazvite republike prizadevajo, da bi prek zvezne skupščine in zbora narodov dosegle še več kot doslej. Prihodnost, je rekel Klančnik, bo prinesla, da bo to počasi ugasnilo, kdaj bo to, pa se ne ve.

Premalo dogovorov, otresanje funkcij, prehod na skrajšani delovni teden

Miha Ošlak, predsednik občinskega sindikalnega sveta, se je kot naslednji prijavil k razpravi in najprej pozdravil konferenco ter opravičil tov. Globačnika, predsednika republiškega odbora sindikata industrije in rudarstva, ki se konference ni mogel udeležiti zaradi bolezni.

V uvodu je dejal, da bi rad v svoji razpravi odgovoril na vprašanja prejšnjih diskutantov in dodal nekaj svojih misli. Tako je v zvezi s problemom nezadostnega dogovarjanja dejal, da je ta problem značilen tudi za druga podjetja in da je vzrok temu dejstvo, da se o vseh stvareh dogovarja le v ozkih, zaprtih krogih. Smatra, da je delno temu kriva dezorientacija, ki je nastala pri ZK, in v začrtani vlogi, ki bi jo naj imeli sindikati in organi delavskega samoupravljanja. Da je tako, kažejo po njegovih besedah dejstva, da je tako malo ljudi, ki so pripravljene prevzeti funkcije v organizacijah.

Kot naslednje je omenil vprašanje nadaljnega skrajševanja delovnega časa in omenil, da se reč ne premakne sedaj dalje kljub temu, da imamo izdelane elaborate za prehod in da celo govorimo o višku delovne sile.

Dotaknil se je tudi tistega dela Močnikove diskusije, ko je ta omenil, da bi naj občinski sindikalni svet posredoval na področju trgovine in napravil red. Tov. Ošlak je povedal, da stvar ni tako enostavna, ker so tudi trgovske delovne organizacije samostojne in da zakoni ekonomike veljajo tudi za njih. Prepričan pa je, da problemi s trgovino so, da pa bo tudi ta slej kot prej čutila posledice svojega dela.

V zvezi s situacijo v socialnem zavarovanju je dejal, da je res, da največje breme nosijo le tisti, ki socialno zavarovanje plačujejo. Sindikati na to do sedaj niso mogli vplivati. Dokler bodo razni zavodi, instituti in zbornice obstajali, gospodarske organizacije pa jim bodo dajale zadosti sredstev, bodo tako delali naprej. Prav bi bilo, da bi se podjetja vprašala, zakaj ta sredstva dajejo.

Omenil je dogodek z občnega zbora zdravstvenih delavcev, ki so hoteli napovedati stavko. Šele ko jim je kot predsednik občinskega sindikata povedal, da se bo v takem primeru razpisal konkurz, so odstopili od tega namena.

Dejal je še, da smo volili predstavnike v skupščine socialnega zavarovanja in da naj od njih zahtevamo odgovore, kako se tam gospodari. Občinski sindikalni svet za to ni poklican.

Dotaknil se je vprašanja pravilnika o medsebojnih delovnih razmerjih in dejal, da vodilni sedaj govorijo, da je preveč demokratski in da se ne da ukrepati. Smatra, da se ne ve, kaj hočemo: prej je bil prekratek, zdaj je preobširen. Podjetja bi

rada, da bi o delikatnih zadevah odločal zakon, o delitvi sredstev pa sami.

V zvezi z odgovornostjo je dejal, da se tu zelo greši in da zaradi pomanjkanja individualne odgovornosti nastaja precejšnja škoda. Ugotavlja, da je pri škodah, ki jih navadno povzročijo vodilni delavci v obratu, potrebno imenovati strokovno komisijo in ti strokovnjaki se tudi znajo braniti. Če pa delavec neopravičeno izostane z dela ali naredi morda dve napaki, pa ga že odpustimo, ker se pač ni znal braniti. Pravna moč pri sindikalnem svetu sicer obstaja, vendar je vprašanje, proti komu se naj bori. Proti organom delavskega samoupravljanja, ki smo jih izbrali ravno zato, da bi dobro delali? Smatra, da bi morale za napake in red odgovarjati strokovne službe. Nemalo ljudi še vedno govori, češ kaj pa sindikat, saj ga ne potrebujemo. Smatra, da je še kup stvari oziroma napak in da delavsko samoupravljanje še ni tako daleč, da bi ne bilo treba sindikata.

V nadaljevanju svoje razprave je tov. Ošlak omenil vse češče primere ignoriranja raznih političnih funkcionarjev v podjetju, ki jih na lepe načine odslovimo, če pridejo s kakšno prošnjo ali zahtevo. S tov. Klančnikom se tudi v celoti ne strinja v sistem delu njegove diskusije, ko je dejal, da so proti športu ljudje, ki jih stvari ne zanimajo. Pravi, da če je kdo kakšni stvari naklonjen, se lahko hitro izvede, ne glede na to, za kaj gre. Ni bil problem dati na razpolago državnemu prvenstvu v klasičnih kombinacijah 50 ljudi, da pa je že velik problem, če morata dva sindikalna funkcionarja na sejo. Udeležila bi se je naj kar na račun svojega dopusta.

Omenil je še, da so pogosto razprave okrog premestitev in viška delovne sile. Smatra, da je treba jasno povedati, od kod je treba iti in kje začeti. Če bomo govorili o višku delovne sile, ne bomo pa vedeli, kje je ta višek, potem je diskusija samo splošna. V sindikatih, je nadaljeval tov. Ošlak, smo vodili politiko proti prevelikemu popuščanju. Celo opozarjali smo na preveliko popuščanje.

V zvezi s predlogom tov. Kastelica je dejal, da se o večji participaciji pri članarini lahko pogovarjamo le na nivoju občine, ker ni izgledov, da bodo odstopili od svojega dela višji forumi, da pa se bo morda to le rešilo v bližnji bodočnosti.

Tov. Ošlak je rekel, da bo najtežje v reformi šele prišlo, in da se moti tisti, ki misli, da je reforma že končana. Omenil je tudi participacijo delavcev za razne zdravstvene usluge in dejal, da je naš zavod že izdelal predloge, da pa vsi bazirajo na povprečnem OD preteklega leta. Smatra, da če OD ne bodo bistveno rasli, je to v redu, če pa bodo bistvene razlike, bodo s tem ljudje, ki bodo bolni, dvakrat prikrajšani. Prav bi bilo, da bi se sindikati tudi o tem temeljiteje pomenili.

Želim, je dejal na koncu tov. Ošlak, da bi bodoči TO skliceval seje skupno s predstavniki ZK, uprave podjetja in delavskega samoupravljanja, na katerih bi se morali pogovarjati o posameznih vprašanjih, ker nimamo česa skrivati in stvari niso tako idealne, kot jih prikazujemo, zato bo treba s pametno besedo določene stvari rešiti.

Ivan Debečnik iz livarne se je v svoji diskusiji tudi dotaknil omenjenih govoric

in dejal, da je za takšne govornice najbolj treba obdolžiti razne delovodje, ki niso sposobni vedno najti neposrednega stika z delavcem in mu stvar pojasniti. Prepričan je, da bi vsi delavci razumeli pravilno, kako se je ugotovil višek za OD, če bi jim kdo povedal, da je bilanca pokazala tak in tak rezultat in da imamo po sprejetih pravilnikih pravico do takih osebnih dohodkov.

Dotaknil se je še perečega problema garderobe oziroma jedilnice v livarni, ki še ni rešen, in izrazil upanje, da se bodo končno le našla kje sredstva, da se to vprašanje spravi z dnevnega reda.

Ponovno se je oglasil tov. Močnik, ki je potrdil izjavo predgovornika. Istočasno pa je še predlagal, da bi se naj delavcem za uporabo športnih objektov izdal blok, ki bi ga v primeru, da član sindikata sam ne more na rekreacijo, izkoristil eden njegovih družinskih članov. V nasprotnem sindikat preplačuje te športne naprave.

Nekaj odgovorov direktorja v zvezi z diskusijo

Ponovno se je oglasil v razpravi tov. Klančnik z željo, da da dodatno še nekaj pojasnil.

Da DS podjetja sklepa kakšnega ODS ne sprejme, je res. DS mora koordinirati več predlogov ODS in se odločiti seveda samo za enega. Ni pa prav, da se ODS, katerega predlog je bil drugačen, ne obvesti.

Glede tega, da si ljudje ne upajo govoriti oziroma kritizirati nadrejenih, ni problem, da se ne sme govoriti, hujše je, da se pri nas nerado ukrepa. Rekel je, da v naši delovni skupnosti ni bilo primera, da bi ljudje zaradi tega, ker so govorili, bili prizadeti. Ne zanikam pa, je rekel, da to ni kdaj primer morda pri mojstrih. V zvezi s Kešpretovo pripombo na prispevek za Skopje je dejal, da je ta v primerjavi z drugimi prispevki, ki jih plačujemo samo na osebne dohodke, neprimerno manjši. Povedal je še, da je borba za znižanje teh prispevkov izredno težka, ker imamo fronto ljudi, ki ne čutijo, kaj je to gospodarska reforma. Celo izvršni svet je moral odstopiti, da bi lahko bil rešen vsaj del tega problema.

Prav je, da takšni zbori, kot je ta konferenca, dajo o posameznih vprašanjih svoje mnenje. Rekel je, da je gospodarska reforma bolj zmanjšala število delovnih mest na področjih ustvarjanja kot pa na tistih, kjer se ne ustvarja. Prav je, da je ta zbor problem načel, in ga je treba prenašati naprej, da bi bil končno rešen.

Spet se je povrnil na že omenjeni finančni uspeh naše železarnice v preteklem letu. Omenil je, da je imel priložnost sredi leta načeti problem funkcije direktorja, ki je sestavni del delovne skupnosti in je istočasno tudi družbeni delavec. Zaradi tega nosi direktor vsekakor znatno večjo odgovornost kot vsi člani kolektiva. Ima celo večjo odgovornost kot delavski svet. Med letom je večkrat načel ta problem zaradi tega, ker je vrsta sosednih skupnosti v občini po mili viži delila OD in delala zgago naši železarni zaradi nesorazmerja. Opozorjal jih je, da bodo lahko po zaključni bilanci ugotavljali, da so preveč delili in da jim bo primanjkovalo obratnih sredstev.

Pri vsem tem pa ne samo da ga niso poslušali, ampak smo jih morali že med le-

tom sanirati ravno iz sredstev skupnega rezervnega sklada, ki ga v glavnem mi formiramo. Zato bi bilo prav, da bi tisti, ki ta sredstva prispeva, imel tudi pravico govoriti takrat, ko se ta sredstva trošijo. In prav je, da sindikat to ve.

Pozdrav in bodrilne besede delegata RSS

Konferenco je pozdravil tudi delegat republiškega sindikalnega sveta in izrazil, da si šteje v čast, ko lahko pozdravlja preko tega zbora enega izmed najboljših kolektivov v okviru sindikata industrije in rudarstva Slovenije.

Tudi on je v svojih izvajanjih pokazal na probleme okrog socialnega zavarovanja ter se pri tem dotaknil novih dajatev, ki jih bodo v bodoče prispevali zavarovanci sami za razne zdravstvene usluge. Govoril je o visokih osebnih dohodkih v teh službah in visokem številu zaposlenih v skupnostih socialnega zavarovanja. Omenil je tudi veliki primanjkljaj v pokojninskem skladu ter dejal, da imamo ogromno število upokojencev, ki bi bili v društvi upokojencev lahko predsedniki mladine.

V zvezi z zahtevo po povečani participaciji pri sindikalni članarini je izrazil upanje, da bo tudi to vprašanje v bližnji prihodnosti pod pritiskom sindikalnih podružnic verjetno ugodno rešeno.

V zvezi z odpuščanjem odvečne delovne sile se je strinjal z diskusijo tov. Močnika ter rekel, da se bo o tem vsekakor treba dogovarjati v sindikatu, vsekakor pa je jasno, da delomrznežev ne bo mogoče zagovarjati.

Za tisti del razprave, ko smo govorili o tem, da se posamezniki bojijo govoriti, je

pripomnil, da se tistemu, ki objektivno kritizira in hoče pomagati, pač ni česa bati, posebno še ne, ker je v železarni toliko ljudi, ki razumejo pošteno kritiko, s katero lahko pomagajo organom upravljanja, kar je korist vseh.

V zvezi s tistim delom diskusije tov. Klančnika, ko je govoril o doseženih osebnih dohodkih, je pripomnil, da je sicer povprečje v višini 955 N din na zaposlenega mesečno lepo, da pa je morda še premalo, ker ve, da ne nosimo med metalurgi zastave samo v osebnih dohodkih, ampak tudi na drugih področjih.

Smatra, da je tak naš uspeh pripisati vsem članom kolektiva, organom delavskega samoupravljanja ter vodstvenemu kadru in nadaljeval, da se lahko Slovenija in Jugoslavija obračata na naš kraj, kjer smo dosegli mnogo, tako pri skrbi za človeka na delovnem mestu kakor tudi izven dela, ko smo toliko vlagali tudi v družbeni standard.

Svoj prispevek k razpravi je zaključil, ko je dejal, da moramo zdrave odnose še naprej negovati in pobijati nezdravo vzdušje, ki se je začelo pojavljati v našem kolektivu, ker: zakaj bi na vrhuncu uspehov šli nazaj, ko je vendar edina prava pot le naprej!

Novi izvršni odbor:

Franc Košak, predsednik,
Milojko Milenkovič, podpredsednik,
Janez Strah, tajnik,
Viktor Kastelic, blagajnik,
Franc Pori, član,
Peter Jamer, član,
Jakob Konič, član.

I. K.

Z zasedanja delavskega sveta

(Nadaljevanje s 1. strani)

bližno 190 milijonov S din. Poleg že načete in nove zasnove gradnje pa je po predlogu oddvojen del sredstev, ki bi jih v obliki dolgoročnega kredita dali na razpolago v železarni zaposlenim, ki grade svoja stanovanja v zadružni ali individualni gradnji. Za letošnji obseg gradnje objektov družbenega standarda bomo potrebovali finančnih sredstev v znesku 830 milijonov S din. Z vročitvijo sredstev bi v železarni za te namene sami iz naših sredstev prispevali 645 milijonov S din, preostalo razliko sredstev pa bi morali kriti iz drugih virov. V skupnem znesku so upoštevana že tudi sredstva, ki naj bi se dodelila za individualno gradnjo stanovanj.

Pri predlogu plana amortizacije za nadomestitev osnovnih sredstev v letošnjem letu je bilo povedano, da je delavski svet na zasedanju 27. 2. 1967 ob potrditvi zaključnega računa za lansko leto za nadomestitev osnovnih sredstev v letošnjem letu določil znesek 6 milijonov N din, kar predstavlja 4 % sedanje vrednosti naših osnovnih sredstev na dan 31. 12. 1966. Poleg zneska, ki je bil določen ob razporeditvi sredstev po zaključnem računu, pa letos predvidevamo še dodatno pridobitev sredstev s prodajo osnovnih sredstev, ki jih zaradi rekonstrukcije ne potrebujemo, ter iz pripadajočega dela amortizacije osnovnih sredstev, ki bodo aktivirana v letošnjem letu. Do-

datno pridobljena sredstva amortizacije bi znašala 983.344,79 N din. Od tako zbranih sredstev amortizacije bi sklop obratov je-klarne dobil na razpolago 595.395 N din, sklop metalurško predelovalnih obratov 1.796.980 N din, sklop mehanskih obratov 1.433.888 N din, sklop vzdrževalno energetskih obratov 1.815.518 N din, TKR in uprava 711.032,79 N din, namensko za gradnjo daljnovoda pa je iz teh sredstev predvidenih 630.531 N din. Predlog razdelitve razpoložljivih sredstev je bil pred tem predmet razprave po obratih in je tako usklajen z našimi potrebami v letošnjem letu.

O predlogu plana amortizacije za nadomestitev osnovnih sredstev v letošnjem letu in razpisu volitev ni bilo posebne razprave. Dalj časa pa so se navzoči zadržali na zasnovani gradnji objektov družbenega standarda in njihovi razdelitvi sredstev. Izražen je bil predvsem dvom, da predlagana razdelitev sredstev za individualno gradnjo stanovanj med stanovanjskimi zadrugami in individualnimi graditelji ni povsem v skladu z dejanskimi potrebami, zato je bilo predlagano, da naj se sprejme drugačna razdelitev sredstev, namenjenih za te namene. Povedano je bilo, da dodatnih sredstev, namenjenih za kredite za gradnjo stanovanj, ne bi mogli dodeliti, da pa kreditna banka za gradnjo stanovanj na zadružni osnovi prispeva 50 % sredstev, za individualno gradnjo pa le 25 %. Raz-

lika med sredstvi, ki smo jih v železarni namenili za te namene, dejansko ni tako občutna, se pa seveda to poveča zaradi različne sredstev, ki jih doda kreditna banka. Z namenom, da bi bil problem, ki je bil načrt, obojestransko zadovoljivo urejen, je zato delavski svet pooblastil upravni odbor, da imenuje komisijo, ki naj jo sestavljajo predstavniki obeh stanovanjskih združenj in individualnih graditeljev. Na sestanku naj se tudi dogovore in dosežejo sporazum o razdelitvi razpoložljivih sredstev.

Po obravnavi predlogov, ki so bili predmet razprave na zasedanju, je delavski svet sprejel naslednje sklepe:

— Odobril je zasnovano gradnjo objektov družbenega standarda v letošnjem letu in načrt zbiranja za to potrebnih finančnih sredstev.

— Odobril je, da naša železarna za potrebe zaposlenih od tov. Šepetavca na Prevaljah odkupi stanovanjsko hišo. Za pregled in oceno vrednosti stanovanjske hiše je bila imenovana komisija v sestavi Tone Gašper, Mirko Korošec in Franc Levar.

— O razdelitvi sredstev, namenjenih za individualno gradnjo stanovanj, naj upravni odbor imenuje komisijo, sestavljeno iz predstavnikov stanovanjskih združenj in individualnih graditeljev, ki naj na podlagi medsebojnega dogovora izoblikuje končen predlog razdelitve razpoložljivih sredstev.

— Potrjen je bil plan amortizacije za nadomestitev osnovnih sredstev v letu 1967 v skupnem znesku 6.983.344,79 N din in sredstva po predlogu, ki je bil potrjen, dana na razpolago obratom.

— Na predlog oddelka za osnovna sredstva je bil na podlagi ugotovitev popisne komisije v lanskem letu odobren odpis osnovnih sredstev, razen osnovnih sredstev, navedenih v tč. 4 seznama.

— Razpišejo se volitve za tisto polovico članov delavskega sveta podjetja in delavske svete sklopov obratov, ki jim letos po-

teče mandat. Volitve bodo 25. 4. 1967 od 04,00 ure zjutraj do 16,00 ure popoldne.

— Za izvedbo volitev se določita komisija za sestavo volivnih imenikov, v katero so bili imenovani: Jože Homan, Rajko Jelenko in Ivan Kugovnik, in volivna komisija, v katero so bili imenovani: Alojz Breznikar, Franjo Virnik in Jože Delalut.

— Predlog komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti in za izrekanje ukrepov, da naj se zaradi ponavljajočih se kršitev delovnih dolžnosti izključi iz železarne tov. Anton Čuk, zaposlen v livarni, ni bil osvojen. Delavski svet je ob upoštevanju nekaterih olajševalnih okoliščin, predvsem pa njegovega osebnega zagotovila, da se bo poboljšal, sklenil, da se tov. Antona Čuka še začasno za dobo šestih mesecev obdrži na delu v železarni. Če bo med tem časom ponovno kršil delovno dolžnost, se predlog o izključitvi ponovno predloži delavskemu svetu podjetja.

-et

Volitve v organe upravljanja

Meseca aprila letos poteče mandat polovici članov delavskega sveta podjetja in članom delavskih svetov sklopov obratov. Delavski svet je zato na zasedanju 24. marca 1967 sprejel sklep o razpisu volitev. Po sklepu delavskega sveta podjetja bo DSP tudi v naslednji mandatni dobi štel 59 članov, delavski sveti sklopov obratov pa od 21 do 27 članov. Njihovo število bo odvisno od števila zaposlenih v posameznem sklopu.

Volitve za polovico članov naših organov upravljanja bodo v torek, 25. aprila 1967, od 4. ure zjutraj do 16. ure popoldne. Ob upoštevanju števila zaposlenih in števila članov, ki jim letos poteče mandatna doba,

bomo na volitvah na novo izvolili v delavski svet podjetja:

- v sklopu obratov jeklarne 7 članov,
- v sklopu metalurško predelovalnih obratov 5 članov,
- v sklopu mehanskih obratov 5 članov,
- v sklopu vzdrževalno energetskih obratov 6 članov,
- v TKR in upravi 7 članov.

Za delavske svete sklopov obratov pa bomo na volitvah na novo izvolili:

- za DS sklopa obratov jeklarne 13 članov,
- za DS sklopa metalurško predelovalnih obratov 12 članov,
- za DS sklopa mehanskih obratov 12 članov,
- za DS sklopa vzdrževalno energetskih obratov 13 članov,
- za DS TKR in uprave 10 članov.

Volitve članov za DSP in DS SO bodo izvedene po sklopih obratov, kandidatne liste pa bodo pripravljene po obratih. Novost, ki jo pri tem uvajamo, je napravljena zaradi tega, da se vsakemu obratu zagotovi, da izvoli v organe upravljanja pripadajoče število članov.

Za volitve organov upravljanja bo podjetje razdeljeno na pet volilnih enot:

I. volilno enoto sestavljajo zaposleni v sklopu obratov jeklarne.

V tej volilni enoti bodo tri volišča:

1. volišče bo v topilnici; tu bodo volili zaposleni v topilnici, na pripravi vložka in skladišču ingotov;

2. volišče bo v livarni I; na tem volišču bodo volili zaposleni v ročni in strojni livarni, vodstvo sklopa jeklarne s pripravo dela in obračunom, vodstvo livarne in zaposleni na delovnih mestih s stalno oceno, ki delajo v ročni in strojni livarni;

3. volišče bo v livarni II; na tem volišču bodo volili zaposleni v čistilnici jeklotitine in modelni mizarni in delavci, zaposleni na delovnih mestih s stalno oceno, zaposleni v teh dveh oddelkih.

II. volilno enoto sestavljajo zaposleni v sklopu metalurško predelovalnih obratov. V tej volilni enoti bosta dve volišči:

1. volišče bo v kladivarni; na tem volišču bodo volili zaposleni v lahki in težki kovačnici, termični obdelovalnici, vodstvo sklopa obratov s pripravo dela in obračunom;

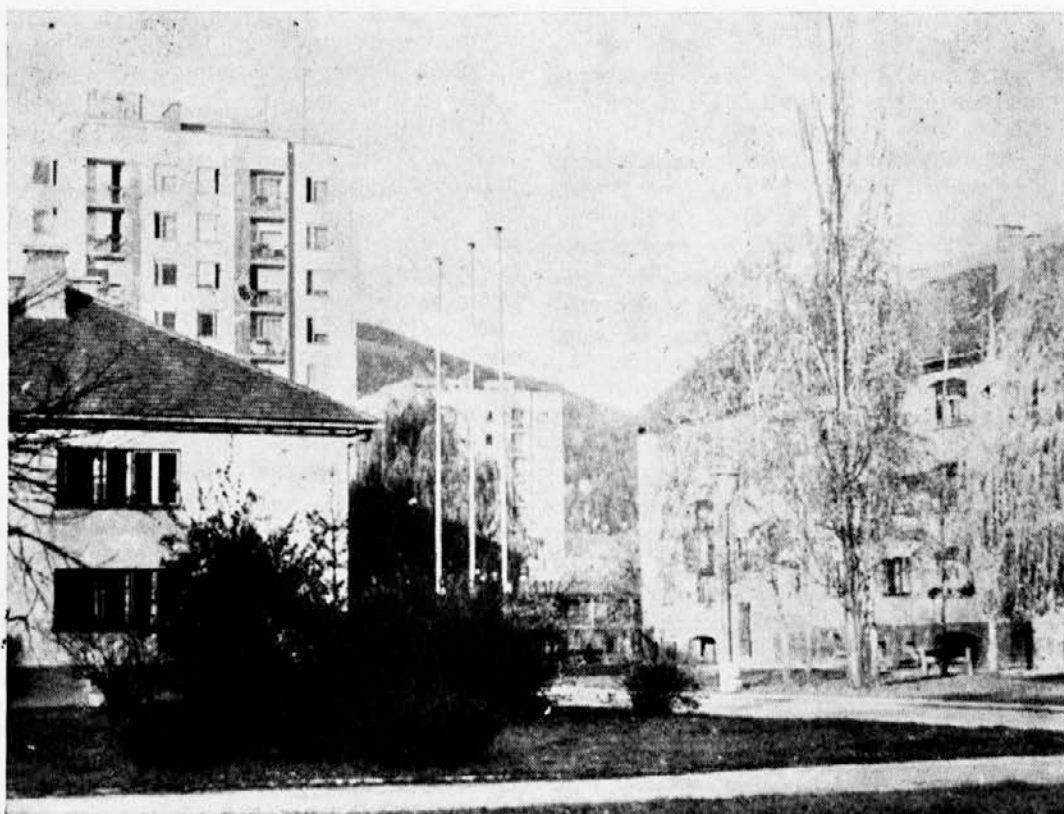
2. volišče bo v stari valjarni; na tem volišču volijo zaposleni v stari in novi valjarni, vodstvo obrata in zaposleni na delovnih mestih s stalno oceno, ki so zaposleni v tem obratu.

III. volivno enoto sestavljajo zaposleni v sklopu mehanskih obratov. V tej volilni enoti bodo tri volišča:

1. in 2. volišče bo v mehanski obdelovalnici; na 1. volišču bodo volili zaposleni v mehanski obdelovalnici, vodstvo sklopa s pripravo dela in obračunom s priimki od črke »a« do vključno črke »o«, na 2. volišču pa zaposleni s priimki od črke »p« do vključno črke »ž«;

3. volišče bo v vzmetarni; na tem volišču bodo volili zaposleni v vzmetarni in jeklovleku.

IV. volilno enoto sestavljajo zaposleni v sklopu vzdrževalno energetskih obratov. V tej volilni enoti bodo štiri volišča:

Skupščina in stolpnice

VOLITVE V SKUPŠČINE

Vsakokratne volitve v skupščine zahtevajo številne politične in organizacijske priprave. In čeprav so volitve ponavadi aprila, se prično priprave nanje dosti prej, tudi v decembru že.

Ponavljali bi, če bi opisovali posamezne stopnje predvolilnih priprav. Naši časopisi so o tem veliko pisali in še pišejo. In tudi v občini smo na več javnih zborih že govorili o volitvah, za nami pa sta že tudi prvi stopnji priprav: evidentiranje in kandidiranje.

Na obeh stopnjah tako imenovanih političnih priprav na volitve je bila organizacija Socialistične zveze nosilec akcije, pobudnik razprav. Bila je organizator več dogovorov, tudi takih za območje več občin, in lahko rečemo, da so bili uspešni.

Evidentiranje seveda ni nič drugega kot zbiranje možnih kandidatov za odbornike in poslance. Morda je na videz preprosto, v bistvu pa zahteva dosti dogovarjanj in prepričevanja. Trudili smo se zato že na tej stopnji predvolilnih priprav upoštevati merila za ustreznost odbornika ali poslanca.

Merila so seveda zahtevna kategorija. Če pravimo, da naj bo možni kandidat za samoupravna prizadevanja in se naj v praksi zanje zavzema, je osebno moralen, priljubljen, ustrezen, sposoben, itd. ima vsaka izmed lastnosti za različne ljudi različno težo. Še največkrat vseh lastnosti v človeku ni in takrat je potrebno izbirati. Dostikrat priljubljenost prednjači pred sposobnostjo.

1. volišče bo v strojnem remontu; na tem volišču bodo volili zaposleni v strojnem remontu;

2. volišče bo v elektro remontu; na tem volišču bodo volili zaposleni v elektro remontu;

3. volišče bo v prometnem oddelku; na tem volišču bodo volili zaposleni v prometnem oddelku in gradbenem remontu;

4. volišče bo v energetskem oddelku; na tem volišču bodo volili zaposleni v energetskem oddelku, vodstvo sklopa s pripravo dela in obračunom, vodstvo vzdrževalnih obratov, vodstvo energetskih obratov ter zaposleni v oddelku za novogradnje in konstrukcijskem biroju.

V. volilna enota sestavljajo zaposleni v TKR in upravi. V tej volilni enoti bosta dve volišči:

1. volišče bo v TKR; na tem volišču bodo volili vsi zaposleni v TKR;

2. volišče bo na upravi; na tem volišču bodo volili zaposleni v gospodarsko računskem, komercialnem, analitsko planskem in splošnem sektorju, CPD in zaposleni v oddelkih, ki so neposredno podrejeni direktorju podjetja.

Lansko leto udeležba na volitvah na vseh voliščih ni bila povsem zadovoljiva, kar za volivce vsekakor ni pohvalno. Računamo, da bodo letos tako priprave kakor tudi udeležba na volitvah boljše, da bomo tako zaposleni pokazali, da se zavedamo pomena in važnosti volitev naših organov upravljanja in s tem tudi naše dolžnosti udeležbe na volitvah.

-et

In ker je priljubljenost ali nepriljubljenost človeka lažje ugotoviti kakor njegove sposobnosti, zlasti družbene, te v presoji odločajo. Dostikrat zato veliko več damo na človeka, ki ga v kraju poznamo po življenjski ubranosti, mirnosti, vedenju, čeprav sklepamo ali celo vemo, da mu bo odborniška ali poslanska dolžnost povzročala preglavice, ker ni komunikativen, je plah in pred širšim avditorijem ne razpravlja. Način dela organov v oblikah naše predstavniške demokracije pa je prav tak. Temelji na soočenju najrazličnejših zahtev. Potrebno je usklajevati osebne, lokalne (dostikrat tudi lokalistične) interese z družbenimi. Skratka, boj mnenj je potreben, ta pa zahteva razgledanost in sposobnost presojanja.

Struktura skupščin je drugo pomembno področje priprav na volitve, in ni čudno, da se tudi ta različno obravnava. Predvsem sta o strukturi dve izrazitejši stališči:

— evidentiranje in kandidiranje je potrebno prilagoditi vnaprej dogovorjeni strukturi in

— struktura naj bo odsev družbenih sil v skupnosti.

Še več je težej, vendar o njih ne bomo posebej govorili. Gre za udeležbo žensk, ki so pomembne in številne v strukturi naše občine. Vedno pa jim je bilo težko, in tudi letos, zagotoviti udeležbo v skupščinskih odločitvah. To ni povsem formalno vprašanje in ga ne gre zametavati, zlasti ne, ko gre za predloge razgledanih in sposobnih žensk.

Možnih struktur je seveda še več.

Že prej smo omenili, da sta dve fazi priprav na volitve že skoraj za nami, da smo tik pred volitvami in da opravljamo bilanco političnih priprav na volitve.

Na kratko bi lahko rekli: s predvolilno aktivnostjo organizacije SZDL in drugih družbenih organizacij smo zadovoljni. Ni bilo ihte, evidentirani so sposobni občani, zato lahko računamo z razgledano, prizadevno in aktivno skupščino. Tu in tam se bo seveda zgodilo, da bo izvoljen manj sposoben, čeprav bolj priljubljen občan, vendar se v celotni skupščinski strukturi to gotovo ne bo bistveno poznalo.

Od 60 odborniških mandatov v obeh zborih (občinski zbor in zbor delovnih skupnosti vsak po 30), kolikor šteje naša občinska skupščina, bo rotiralo 30 odbornikov. Za njihovo zamenjavo smo evidentirali več kot 70 možnih kandidatov. Seveda prevladujejo moški.

Iz sedanje strukture skupščine rotirata dve ženski, evidentiranih pa je šest. Volitve bodo pokazale, koliko so volivci pripravljani zaupati odborniški mandat svojim predstavnicam.

Tudi za republiško in zvezno skupščino imamo več evidentiranih. Za poslanca republiškega zbora je možni kandidat IVO URŠIČ, dipl. ing. agronomije. Volilna enota pa obsega območje Raven, Kotelj, Prevalj, Leš, Lokovice in Jamnice.

Za gospodarski zbor skupščine SR Slovenije (obsega področje gospodarstva — industrija in rudarstvo, obrt, trgovina, promet, gostinstvo in turizem), IVAN ZUPAN, dipl. ing. strojništva. Možni kandidat za

Cevi do obzorja

poslanca republiškega prosvetno-kulturnega zbora (področje prosvete — šole, otroške varstvene ustanove, glasbena šola, delavska univerza; ter področje kulture — študijska knjižnica, kino podjetje) BORIS FELDTIN, učitelj, direktor sklada za šolstvo.

Volilna enota za zvezno skupščino je dokaj obsežna in zahtevna. Obsega namreč območje 5 občin (Ravne, Dravograd, Slovenj Gradec, Radlje in del občine Maribor — prej Tabor in Center), zato smo se o možnih kandidatih nešteto krat skupaj dogovarjali. Evidentiranih je bilo za vsak zbor več možnih kandidatov (tudi 7), česar doslej vsekakor ni bilo. Letošnje priprave na volitve pa spremlja drug, manj razveseljavljiv pojav: odklanjanje kandidatur. Delno zato, ker postaja delo v skupščinah čedalje zahtevnejše — tudi strokovnejše — potrebna so dogovarjanja na celotnem območju in tudi zato, ker so možni kandidati že doslej izredno angažirani ljudje. Tudi v nekaterih delovnih organizacijah nasprotujejo kandidaturi svojih vodilnih delavcev. V obdobju deprofesionalizacije naših predstavniških teles je to gotovo nevaren pojav. Težko si je namreč predstavljati, da bi ob takih in podobnih stališčih bilo moč dobiti v predstavniška telesa sposobne občane. Mislimo celo, da je družbena funkcija vodilnega delavca uveljavitev obeh in še hkrati izredna priložnost za pridobivanje novih življenjskih izkušenj delavca. Ne vemo, v kateri delovni organizaciji si dobro misleči ne želijo družbeno aktivnega in razgledanega direktorja ali drugega delavca.

Kandidacijski zbori volivcev (vsi so bili v marcu) so za razliko od evidentiranja (prva stopnja priprav na volitve) že spravljani v pravni okvir. Predpisan je njihov postopek, sicer potrditve in izidi ne bi bili določljivi. O tem govorita zvezni in republiški zakon o volitvah. Žal so predpisi izredno togi in občanom, vajenim demokratičnih razprav, pomenijo manj demokracije, dostikrat celo oviro itd. Že pred tem pa smo omenili, da brez naprej določenega pravnega okvira kandidatov ne bi bilo mogoče določiti. Tudi volilni izid mora biti jasan, zlasti če kandidira za isti zbor več

možnih kandidatov. V pripravah na volitve smo deležni tudi nekaj očitkov. Brez teh seveda ne gre, žal pa so dostikrat pre nagljeni in neutemeljeni. Takrat seveda bolijo in takih je preveč.

Dogovarjanja za možne kandidate volilne enote, ki obsega več krajev v občini ali celo več občin (zvezna skupščina), so potrebna. To je opravila volilna komisija. Dogovarjanja pa so bila večinoma v Mariboru. Priznamo, niso bila množična, bila so pa demokratična. Množična seveda niso mogoča (5 občin). O imenih možnih kandidatov pa smo sproti razpravljali v občinah. Veliko dela in časa zahteva taka priprava volitev. Največkrat smo čuli pripombo volivcev, da iz kratkih izvlečkov iz življenjepisa ni moč spoznati možnega kandidata. Res je. Toda če je za območje naše občine manj poznan možni kandidat, ki živi v Mariboru, volivcem Maribora, Radelj, Dravograd in Slovenjega Gradca ni poznan naš možni kandidat itd. In s tem je treba računati, zato smo se tudi dogovarjali.

Sestavek je zgolj informativen, zato se nisimo spuščali v pravno tehnično plat priprav in izvedbe volitev. Bilo bi potrebno več prostora in tudi čas volitev nas že lovi.

Volitve bodo:

9. aprila v občinski skupščini. Občinska skupščina bo v sedanjem (starem) sestavu izvolila poslance za vse zbere delovnih skupnosti zvezne in republiške skupščine ter potrdila kandidate za zvezni in republiški zbor.

19. aprila bodo volitve v občinski zbor delovnih skupnosti (v delovnih organizacijah).

23. aprila bomo občani neposredno volili odbornike v občinski, republiški in zvezni zbor.

Videti je, da je volilni postopek kompliciran, čeprav je z letošnjim zakonom nekoliko poenostavljen. Prepričani smo, da ga bo volilna praksa še oblikovala.

Milan Safošnik

Izobraževanje odraslih — da ali ne

Se vedno se najdejo med nami ljudje, ki se dobronamerno, večkrat pa tudi zlonamerno sprašujejo, če se izplača vlagati sredstva v izobraževanje odraslega, zrelega in največkrat tudi kvalificiranega delavca, če se izplača ukvarjati se s šolo delavcu, ki ima že 30 ali 40 let. Mnenja sem, da bi moralo biti to vprašanje vsaj med izobraženci spravljen z dnevnega reda. To pa predvsem iz dveh razlogov:

1. dolžnost nas vseh je, predvsem pa tistih, ki jim je družba zaupala zahtevnejše in odgovornejše delo, da živimo in delamo v duhu časa in napredka, ter dajemo družbeni skupnosti tisto, kar od nas pričakuje;
2. da ne trošimo svojih sil tam, kjer so nam že zdavnaj drugi pokazali pravo pot. Skratka, da ne odkrivamo še enkrat Amerike tam, kjer je odkrita že 500 let.

Ta malce nenavadna vprašanja se bodo zdela marsikomu na začetku čudna. Na koncu pa upam, da bomo našli skupen jezik in mi bo marsikdo pritrdil, da je v tem veliko resnice.

Izhajam iz starega in resničnega ljudskega pregovora, ki pravi: »Vsak čas zahteva vojaka svoje vrste!« Na tem mestu ne nameravam obravnavati razlike med bivšim vojakom rimske legije in vojakom atomske dobe, ampak med delavcem-proizvajalcem včeraj in danes. Marsikatero delo je lahko pred pol stoletja opravljal delavec brez osnovnošolske in strokovne izobrazbe brez škode za kvaliteto izdelka ali uničenje stroja. (Primer: vozač gredic v valjarni z enosnim ročnim vozičkom nasproti današnjemu puldistu, ki transportira gredice s pomočjo valjčnic, vlačilcev, transportnih trakov in podobnih naprav.)

Danes skoraj ne poznamo več delovnega mesta, kjer bi lahko uspešno proizvajal nekvalificiran proizvajalec. Res je, da se za mnoga delovna mesta lahko posameznik priuči v sorazmerno kratkem času.

Drugi del resnice je pa tak, da marsikatero delovno mesto, ki ga je v preteklosti lahko opravljal priučen delavec, zahteva sedaj kvalificiranega ali visoko kvalifici-

ranega delavca. To je pa tisto dejstvo, ki se ga navadno ne zavedamo ali se ga nočemo zavedati, ko tako radi poudarjamo geslo: »Če smo tako delali že 30 let, zakaj ne bi še naprej?« Taka gesla so zastarela in se jih bomo morali otresti. Z njimi vred pa tudi tistih, ki jih podpirajo in širijo, ker so glavna zavora našega napredka.

Nov čas zahteva novega človeka! To ni parola, to so dejstva, mimo katerih ni mogoče iti noben narod na poti do napredka in mimo tega ne bomo mogli iti mi. Do dna naše zavesti se pa moramo zavedati, da se takšni ljudje ne rodijo niti ne rastejo kot gobe po dežju, temveč moramo takšne ljudi oblikovati, vzgajati. Vzgjajati in oblikovati moramo državljana, občana, upravljavca, kvalificiranega in visoko kvalificiranega strokovnjaka, ki bo danes in jutri kos svojim novim nalogam in zahtevam na področju kvalitete in kvantitete dela, avtomatizacije in sodobne organizacije dela. Taka človeka — delavca, pa ne moremo dobiti iz osnovne šole ali gimnazije. Niti katerakoli poklicna šola pri nas nam še danes ne more dati »celega človeka«, ki bi ga dobesedno lahko »presadili« iz šole na delovno mesto. Isti primer je s srednjimi strokovnimi šolami in fakultetami. Vse te šole dajejo svojim absolventom osnovno znanje v stroki in poklicno usmeritev za delo, ki ga bodo opravljali. Ostalo znanje jim daje praksa in delovno mesto. Takšen način uvajanja in prilagojevanja v proizvodnji, ki je bil nekoč dober in uspešen, pa ni več sprejemljiv v sedanji atomski dobi, ko je človek dosegel hitrost že nad 28.000 kilometrov na uro in je tudi tempo življenja iz dneva v dan večji.

Iz vsega navedenega lahko zaključimo in obenem tudi odgovorimo na prvo predpostavko, da moramo živeti v duhu časa, ker po starih tirnicah ne gre več ter bodo vse zastarele naprave in miselnost morale napraviti prostor novim idejam. Ta pot je pa samo ena: vzporedno z novimi tehnološkimi postopki in napravami je treba oblikovati in izobraževati tudi odraslega človeka —

delavca, proizvajalca in organizatorja proizvodnje.

To je tudi prvi odgovor na vprašanje, postavljeno v naslovu tega članka.

Mislím, da si takšnih vprašanj sploh ne bi bilo potrebno postavljati, če bi imeli malo več zaupanja v tisto, kar so odkrili in preizkusili drugod po svetu.

V vseh naprednih in industrijsko visoko razvitih deželah je izobraževanje odraslih doseglo mnogo večji razmah kot pri nas in je ta oblika tudi priznana kot eden od osnovnih činiteljev za dosežene uspehe na področju gospodarstva in ekonomike na splošno. Seveda niso bili taki rezultati doseženi čez noč, temveč so bili plod intenzivnega študija in raziskav ter večletnega vztrajnega izobraževalnega dela. Danes v svetu izobraževanje odraslih ni več hipoteza dvomljivega izvora, ampak so to dejstva, pred katerimi mora kloniti vsak omahljivec in starokopitnež. Rezultat tega dela so pa proizvodni uspehi, standard in podobno. Tega pa ne more dosežati neizobražen ali slabo strokovno izobražen proizvajalec, še manj pa organizator proizvodnje, ki se zaradi pomanjkljivega znanja niti ne zaveda svojih dolžnosti in odgovornosti.

Žal marsikdo še danes rad zamiži pred takimi dejstvi in išče »grešnega kozla« povsod, kjer ga ni, pozabljamó na osnovni faktor, človeka. Vse preveč se še vedno dogaja, da hočemo »odkriti« pri nas Ameriko, ne odkrijemo pa sami sebe in svojih možnosti ter dolžnosti, ki nam jih delo nalaga. Zato tudi dostikrat iščemo samo slabe strani posameznih sistemov, ne znamo pa izluščiti in uporabiti tistega, kar je dobro, koristno in uporabno. Zato ne prodrejo pri nas v življenje mnoge dobre zamisli in ideje, ki so drugim narodom prinesle gospodarski vzpon in napredek (na primer REFA, statistična kontrola, linearno programiranje, izobraževanje odraslih in podobno). Če si sedaj zastavimo vprašanje, koliko smo kot člani delovne skupnosti železarne prispevali za uresničenje navedenih (že preizkušenih) zamisli, si bo večina med nami lahko iskreno odgovorila, da zelo malo.

Takoj zatem si moramo postaviti naslednje vprašanje: koliko bomo storili v bodoče? Odgovor je po moji sodbi dokaj preprost! Vložiti čim več sredstev in moralne zavesti vodilnih ter vodstvenih delavcev v izboljšanje organizacije dela in strokovno izpopolnjevanje.

Obratovodja kot delovodja ni samo proizvodni vodja določenega števila ton jekla, ampak tudi duhovni vodja in oblikovalec svoje skupine. Kakor jo oblikuje, takšni so njegovi proizvodi. Ko se bodo vsi tega tudi zavedali, ne bo več primera, da fakultetno izobražen vodja odsvetuje svojemu podrejenemu, češ: »Kaj se boš strokovno izpopolnjeval, saj za nas si itak dovolj pаметen!« Tu mislim, da komentar ni več potreben. Posebno ker isti vodja po nekaj dnevih, ko je nastal večji izmeček zaradi nezadostne strokovnosti, s »polno paro« kritizira neznanje podrejenih. Ali smo zares tako kratkovidni?

V nadaljevanju bi se želel nekoliko dotakniti tudi odnosa posameznikov do oddelkov za odrasle. Kot sem že v uvodu nakazal, se med nami še vedno najdejo ljudje, ki gledajo na oddelke za odrasle kot

manjvredne nasproti rednim šolam. Če pa pogledamo resnici v obraz, je v večini primerov ravno nasprotno. Poglejmo nekaj najvažnejših dejstev, ki govorijo v prid eni in drugi strani. Za primer vzemimo tehniško srednjo šolo, o kateri se tudi največ razpravlja.

Kaj pravijo o tej šoli njeni nasprotniki:

1. da raven in kvaliteta nista enaka redni šoli iz sledečih razlogov:

— ker je število ur predavanj zmanjšano,

— ker ne predavajo samo univerzitetni profesorji,

— ker na izpitih ne odpade določen odstotek kandidatov, ampak vsi »izdelajo«;

2. da spričevala takih oddelkov niso enakovredna onim rednih šol.

Na prvi pogled so videti zgornje ugotovitve točne in jim marsikdo tudi nasede.

Če pa sedaj navedena dejstva analiziramo, dobimo popolnoma drugačno sliko.

1. Število ur predavanj v oddelku za odrasle je zmanjšano popolnoma upravičeno iz naslednjih razlogov:

— pri odraslih odpadejo nekateri predmeti, kot so telovadba, predvojaška vzgoja, higiena in praktično delo,

— prihrani se približno 30 odstotkov časa za izpraševanje in ocenjevanje, ker se vsi izpiti opravljajo po predavanjih,

— pri posameznih predmetih se čas lahko skrajša zaradi večjega predznanja in življenjskih izkušenj slušateljev oddelka za odrasle, katerih absolventi osemletke nimajo, ko se vpišejo na redno TSS,

— odrasli slušatelji se vključijo v učni proces mnogo bolj zavestno in intenzivno.

2. Nekoliko bolj umestna je pripomba, da ne predavajo poklicni pedagogi. Ne bi želel zmanjševati njihove vrednosti in korigirati za šolo, vendar pa tudi ne smemo pozabiti, da vzgajamo bodočega tehnika za proizvodnjo in da mu je inženir, strokovnjak iz proizvodnje mnogokrat boljši svetovalec in predavatelj kot poklicni pedagog. Pogoj za uspešno delo strokovnjakov iz proizvodnje v izobraževalnem procesu je pa seveda poznavanje osnovnih pedagoško-andragoških načel. Tega se večina tudi zaveda in se izpopolnjuje v tej smeri.

3. Trditev, da v »dobri« šoli mora biti nekaj »škarta«, drži tudi v oddelkih za odrasle. Razlika med redno šolo in šolo za odrasle je samo ta, da v oddelku za odrasle opravljajo selekcijo slušatelji sami, v rednih šolah pa predavatelji. Seveda so vzroki za selekcijo še drugi, ne samo slab učni uspeh. Če pa upoštevamo, da uspešno zaključijo šolanje na oddelkih za odrasle samo 30—40 odstotkov vpisanih slušateljev, na rednih šolah pa 70—80 odstotkov, menim, da je selekcija dovolj velika. Ni izključeno, da tudi v oddelku za odrasle konča šolanje kakšen slabši slušatelj, vendar ne smemo po tistem gledati in ocenjevati celotne šole ali oddelka. Vsi vemo, da lahko pride tudi s fakultete slab inženir, pa tega ne moremo posploševati in trditi, da fakulteta ni kvalitetna šola.

V tolažbo tistim, ki obiskujejo ali so obiskovali kakršno koli šolo za odrasle in uspešno opravili zaključni izpit, naj povem še to, da so njihova spričevala in kvalifikacije popolnoma enakovredne šolam za mladino. Na žalost se bodo morali s tem sprijazniti tudi tisti, ki jim to ni všeč.

Vsakdanja žeja po novicah

Ne bi se želel spuščati v polemiko o posameznih primerih in ugotavljati prednosti in pomanjkljivosti posameznikov, ki so končali šolo za mladino ali odrasle, ker je to odvisno od mnogih faktorjev. Kljub temu pa ne moremo mimo dejstva, ki so ga ugotovili že mnogi vodilni ljudje pri nas in v svetu, da je delavec, ki je šel skozi poklicno šolo in delovno prakso v proizvodnji ter si vzporedno pridobil tudi ustrezno teoretično znanje, mnogo bolj prilagodljiv za različna delovna mesta, posebno neposredno v proizvodnji. Če pa tu prištejemo še relativno zelo kratek čas uvajanja v delo, vidimo, da je 1- do 10-krat krajši kot za absolvente rednih šol. (Primer: absolvent redne tehniške šole se mora uvajati za delovodjo, tehnologa ali podobno najmanj 6 mesecev do 1 leto. Povprečen absolvent tehniške srednje šole za odrasle se lahko za isto delo usposobi v 1 do 3 mesecih). Ker postaja tudi ekonomika sestavni del našega gospodarstva, bomo morali upoštevati tudi takšne faktorje.

Nazadnje se postavlja še eno vprašanje: ali je prav, da odhajajo najboljši, kvalificirani delavci iz proizvodnje, se prešolajo in postanejo indirektni proizvajalci? (Včasih jih strokovno nazivamo neproduktivni delavci?) Mislim, da je to edino pravilna pot, kajti le dober proizvajalec bo lahko postal tudi dober organizator proizvodnje in upravljalec. Redki so primeri, da postane slab delavec dober strokovni vodja.

Vrzeli, ki nastajajo na delovnih mestih zaradi prešolanja kvalificiranih delavcev, je treba dopolnjevati z mladimi, svežimi močmi, ki prihajajo iz poklicnih šol. Teh pa danes ne manjka, saj nekateri forumi ugotavljajo, da imamo celo preveč strokovnih šol. Tako gledanje še pa za enkrat ni točno, ker kažejo analize popolnoma drugačno sliko. Navedel bom samo par podatkov iz ankete, ki jo je izvedel zavod za PPS Maribor v vseh večjih podjetjih na območju bivšega mariborskega okraja. Stanje se

nanaša na leto 1966 in se do sedaj ni bistveno spremenilo.

Z visokošolsko izobrazbo manjka 507 delavcev,

z višješolsko izobrazbo manjka 892 delavcev,

s srednješolsko izobrazbo manjkajo še 1804 delavci,

z izobrazbo visoko kvalificiranega delavca manjkajo še 1303 delavci,

z izobrazbo kvalificiranega delavca manjka še 3268 delavcev,

polkvalificiranih delavcev je 1735 preveč,

nekvalificiranih delavcev je 6057 preveč.

To pa pomeni, da je zelo veliko delovnih mest zasedenih z delavci z neustrezno izobrazbo. Približno enako stanje (morda nekoliko boljše) je tudi v naši železarni. Takšen kadrovski sestav se odraža potem tudi na kvaliteti proizvodnje, čeprav še marsikdo vedno trdi, da kvalifikacija ni važna. Sama kvalifikacija na papirju res nima pravega pomena, če ne odraža znanja tistega, ki mu kvalifikacija pripada. V večini primerov je eno povezano z drugim, mnogo manj je pa primerov, da imajo ustrezno znanje tisti, ki nimajo potrebne izobrazbe.

Mnogo takih delavcev že leta opravlja svoje delo več ali manj uspešno in imajo večkrat tudi velike zasluge za razvoj podjetja. Zato je prav tem zaslužnim delavcem treba omogočiti, da se strokovno izpopolnjujejo, si s tem utrdijo svoj položaj in olajšajo delo, ki zahteva vedno popolnejšega človeka. Delavec, ki svoje delo teoretično in praktično popolnoma obvlada, je pri svojem delu zadovoljen in dosega tudi mnogo boljše uspehe kot tisti, ki tega nima.

Dolžnost tistega, ki se mu ta možnost daje, je pa, da jo izkoristi, si pridobi k svoji praksi še ustrezno teorijo ter se mu ni treba bati, da ga bo »prerasla« mlajša generacija.

SKLEPI UPRAVNEGA ODBORA

Na sejah prejšnji mesec je upravni odbor obravnaval predlog finančnega plana in plana osebnih dohodkov za letošnje leto, razpravljaj o stanovanjski problematiki, o predlogu dopolnitve pravilnika o dodatku za letni dopust, o dopolnitvah pravilnika o uporabi osebnih avtomobilov in predlagani spremembi višine lastne udeležbe pri prevoznih stroških na delo in z dela. Razen tega je bil na sejah govor še o razpisu volitev za organe upravljanja in pripravih za zasedanje delavskega sveta podjetja. Predmet razprave pa je bila tudi ostala poslovna problematika podjetja.

Predlog finančnega plana je bil sestavljen na podlagi že sprejetega plana proizvodnje, realizacije in števila zaposlenih. Na teh predpostavkah naj bi letos ustvarili skupnega dohodka v višini 315.500.000 N din. Skupni stroški proizvodnje in poslovanja so predvideni v višini 224.500.000 N din in predstavljajo 71,2 % celotnega dohodka. Dohodek se planira v višini 91 milijonov N din ali 28,8 % od dohodka. Najvažnejša postavka finančnega plana so skupni stroški. Fiksne stroške predstavljata le amortizacija in stroški investicijskega vzdrževanja in so ti predloženi v skupnih stroških le z 19,5 %, medtem ko je 80,5 % dejansko variabilnih stroškov in je njihova višina odvisna od uspešnosti našega dela. Dohodek, ki nam bo ostal na razpolago, se deli na sredstva za osebne dohodke in sklade. Višina OD bo odvisna od doseženega poslovnega uspeha podjetja. Ob upoštevanju spremenjene stopnje socialnega zavarovanja, zvišanja produktivnosti dela in znižanja cen nekaterim našim izdelkom, naj bi se OD proti lanskemu letu povečal za 11,5 %. Če upoštevamo, da so lani znašali naši povprečni OD 915 N din, bi letos ti s planiranim povišanjem znašali 1.020 N din mesečno. Če k temu dodamo še dodatek za letni dopust in zahteve, da se povprečno število zaposlenih ne sme povečati, bi, kot je predvideno v predlogu plana, lahko dosegli letos povprečnih OD 1.060 N din mesečno. Novost letošnjega predloga finančnega plana in plana OD je v tem, da bi se global akontacije za neto OD ugotavljali po stopnji 12,25 % od realizacije, da naj bi se nadplanski dohodek, katerega 50 % lahko uporabimo za OD, pričel ugotavljati že pri 90 % doseganju planiranega dohodka, in da se fond OD deli na del za proizvodne obrate in na del za uslužnostne obrate. Posebej pa naj bi se formirali in pokrivali OD za zaposlene, ki bodo zaradi pomanjkanja dela v obratih razporejeni v investicijsko vzdrževalno grupo. Zaradi sprememb, ki naj bi nastale z novo uvedenim sistemom oblikovanja in delitve OD, bo istočasno dopolniti tudi sedanji pravilnik o delitvi dohodka in osebnega dohodka. Finančni plan je upravni odbor z nekaterimi dopolnitvami, ki so v novem predlogu že upoštevane, osvojil in je bil predlog obeh planov dostavljen v razpravo organom upravljanja v železarni. Pri obravnavi stanovanjske problematike je upravni odbor poleg letošnje zasnove gradnje in virov finančnih sredstev, o čemer je na zadnjem za-

sedanju razpravljaj že tudi delavski svet podjetja, razpravljaj še o predlogu uvedbe prispevka za stanovanja. Po podatkih komunalnega oddelka imamo v železarni še vedno nerešenih 263 prošelj za dodelitev ali zamenjavo stanovanja. Število družinskih članov prosilcev je različno, giblje pa se od 2 do 6 članov. Od skupnega števila prosilcev sta v 102 primerih zaposlena po dva družinska člana, v ostalih primerih pa je zaposlen le en družinski član. Upoštevajoč število prosilcev in dejstvo, da bo letos dodatno reševati še stanovalce Pod gradom v hiši, ki jo moramo zaradi gradnje valjarne porušiti, se je prišlo do zaključka, da stanovanjskega problema na način, ki ga rešujemo sedaj, v doglednem času ne bomo uspeli zadovoljivo rešiti. Iz tega izhaja tudi predlog, da se med ostalimi ukrepi za zbiranje finančnih sredstev za gradnjo stanovanj začne uvajati prispevek za dodelitev stanovanja. Po predlogu, ki se je v razpravi izoblikoval, naj bi se prispevek za stanovanja uvedel na naslednji način:

— Pravico do pridobitve stanovanjske pravice bi si zaposleni pridobili po 3 letih aktivnega dela v železarni.

— Prispevek naj bi se uvedel tako za nova stanovanja, ki jih bomo še zgradili, kakor za tista, ki so bila zgrajena s sredstvi naše železarne.

— Prispevek naj bi se določil v višini 36-mesečne ekonomske najemnine stanovanja, ki si ga prosilec želi pridobiti. Prispevek se mora vplačati vnaprej.

— Zaposlenim, ki še nimajo 3 leta delovne dobe v železarni, pa bi se jim vseeno dodelilo stanovanje (strokovni delavci itd.), se stanovanje sicer dodeli, vendar se jim prispevek poveča za 50 %.

— Socialno šibke delavce, katerih mesečni dohodek na družinskega člana ne presega 30.000 S din, in člane ZB, bi upravni odbor lahko oprostil delnega plačila prispevka, vendar največ za 50 % ugotovljenega zneska.

— Od plačila prispevka za stanovanje bi bili izključeni tisti, ki so že več kot 10 let zaposleni v železarni. V službena leta za ta kriterij naj bi se štela dejansko potrebna leta rednega študija na višjih in visokih šolah.

— Delavcem, ki še niso 10 let zaposleni v železarni, in se želijo vseliti v novo stanovanje ali v stanovanja, ki so bila pred tem zgrajena s sredstvi naše železarne, vendar so zaposleni že več kot tri leta, se znesek deleža zmanjša, in sicer:

- a) zaposleni od 3 do 5 let vplačajo polni znesek prispevka;
- b) zaposleni, ki že imajo 6 let delovne dobe v železarni, naj bi plačali 80 % od polnega zneska;
- c) zaposleni, ki že imajo 7 let delovne dobe v železarni, naj bi plačali 60 % od polnega zneska;
- d) zaposleni, ki že imajo 8 let delovne dobe v železarni, naj bi plačali 40 % od polnega zneska;
- e) zaposleni, ki že imajo 9 let delovne dobe v železarni, naj bi plačali 20 % od polnega zneska 36-mesečne ekonomske najemnine stanovanja.

S predlaganim načinom delitve stanovanj bi se sedanji sistem nekoliko spremenil. Stanovanja, ki bodo na razpolago, bi se razpisovala. Za potrebe strokovnih in ostalih za podjetje potrebnih delavcev bi ob vsakokratni delitvi zadržali določeno število stanovanj. Kandidati, ki bi se jim stanovanje iz te kvote dodelilo, pa bi morali vplačati prispevek v višini, določeni v okviru pogojev.

Prispevek v zneskih, ki so navedeni, bi veljal samo za člane delovne skupnosti. V nujnem primeru, ko je stanovanje treba dodeliti tudi delavcu, ki ni zaposlen v železarni, bi se prispevek povečal za 100 %. O upravičenosti dodelitve takega stanovanja bi odločal upravni odbor, stanovanje pa bi se lahko dodelilo le iz kvote, ki bi bila predhodno rezervirana. Tako izblikovani predlog je bil dostavljen v obravnavo stanovanjski komisiji z nalogo, da na razpravo o njem povabi tudi predsednike stanovanjskih komisij pri delavskih svetih sklopov obratov. Predlogi za uvedbo prispevka za dodelitev stanovanja naj bi se uveljavili

v novem pravilniku o delitvi stanovanj, ki bo na podlagi tega izdelan in posredovan delavskemu svetu v razpravo in potrditev.

Poleg predloga za uvedbo prispevka za stanovanja je upravni odbor razpravljaj tudi o predlogu za dopolnitev pravilnika o uporabi osebnih avtomobilov in pravilnika o dodatku za letni dopust. Zaradi precejšnjega povišanja stroškov vzdrževanja osebnih avtomobilov, ki so nastopili zaradi povišane cene goriva in zavarovalnih taks, so zaposleni, ki za službene potrebe uporabljajo svoje osebne avtomobile, dostavili predlog za ustrezno uskladitev višine kilometrine. Ob pregledu kalkulacije stroškov vzdrževanja, ki jo je pripravila posebej za to imenovana komisija, je upravni odbor ugotovil, da je zahteva utemeljena, zato je sklenil, da je delavskemu svetu predlagati, da se zviša znesek kilometrine pri vseh osebnih avtomobilih od 1200 cm³ dalje. Upravnemu odboru je bil dostavljen tudi predlog, da naj se v čl. 5 pravilnika o dodatku za letni dopust črta tč. 5, ki določa, da so aktivni delavci, ki niso upravičeni do otroškega dodatka, so pa njihovi otroci socialno zavarovani, upravičeni samo do polovice dodatka za letni dopust. Po predlogu naj bi bila ukinjena dosedanja omejitev in bi vsi sprejemali za otroke dodatek za dopust v polnem znesku. Ker pa je med tem časom izšel predpis, da pravice do otroškega dodatka ne izgubijo samo tisti, ki posedujejo premoženje v obliki nepremičnin, temveč tudi ostali zaposleni, katerih mesečni dohodek presega 50 tisoč S din na družinskega člana, je bil upravni odbor mnenja, da je predlog potreben širše razprave in izmenjave mnenj. Zato je bilo odločeno, da je predlog za dopolnitev pravilnika o dodatku za letni dopust posredovati v razpravo in predlagati dve različni možnosti, in sicer:

— ali naj bodo zaposleni, ki posedujejo nepremičnine, katerih dohodek jih izključuje od pravice do otroškega dodatka, in tisti, katerih mesečni dohodek presega 50.000 S din na družinskega člana in po novih predpisih do otroškega dodatka niso več upravičeni, imajo pa otroke socialno zavarovane, upravičeni za otroke do dodatka za letni dopust v polnem znesku,

— ali pa naj se zadrži v pravilniku sedanje določilo, da so za te otroke upravičeni samo do 50 % dodatka za letni dopust.

Za predlog spremembe pravilnika o izdatkih za potne in druge stroške, po katerem naj bi se zvišala višina lastne udeležbe zaposlenih pri prevoznih stroških za prevoz na delo in z dela, pa je bil upravni odbor mnenja, da je potreben širše razprave, posebno še, ker neposredno posega na določeno število zaposlenih. Zato ga je dopolniti še z nekaterimi dodatnimi podatki in ga posredovati v predhodno razpravo za to odgovornim strokovnim službam.

Z ostalih področij poslovanja je upravni odbor sprejel vrsto sklepov.

Službena potovanja v inozemstvo

— Na predlog tehniškega sektorja je bilo odobreno Jožetu Geršaku, dipl. inženirju strojništva, 1 in poldnevno službeno potovanje v Avstrijo.

— Ivanu Zupanu, dipl. inženirju strojništva, je bilo odobreno 12-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo.

— Franju Mahorčiču, dipl. inž. kemije in Milanu Dobovišku, dipl. inž. metalurgije, je bilo odobreno 1-dnevno službeno potovanje v Avstrijo.

— Za nujna službena potovanja v Avstrijo v zvezi z uvozom ferolegur za potrebe jugoslovanskih železarn je bilo za naslednje obdobje tov. Maksu Viterniku odobreno 5 avstrijskih dnevnic.

Delovna razmerja in izobraževanje

Zaradi zmanjšanja naročil je bilo iz posameznih obratov premeščenih na druga dela nekaj delavcev. Nekateri pa se s premeščitvijo ne strinjajo in so naslovili na upravni odbor pritožbe. Ob obravnavi pritožb je upravni odbor ugotovil, da so bile vse premeščitve izvršene zaradi odvečnega števila zaposlenih po

Teorija in praksa, učenje in delo, to so štirje pojmi, ki so med seboj neločljivo povezani. To so faktorji, ki jih vsakodnevno srečujemo in se jim moramo podrežati skozi vse življenje, če hočemo doseči svoje mesto v človeški družbi in smoter svojega življenja. Zadovoljevanje in izpopolnjevanje teh naših potreb in nalog nam pa lahko omogoči samo izobraževanje odraslih, ker otroci smo bili enkrat, takrat pa nismo mogli dojeti vsega, kar od nas terja življenje. Zato pa na zaključku smelo trdim, da izobraževanje odraslih ni »muha enodnevnica«, ki pride in izgine, ampak je to trajen, neprekinjen proces, ki ga terja življenje. Mi vsi smo pa dolžni ta proces razvijati in usmerjati, tako da bomo imeli od njega čim večjo korist in napredek.

V. F.

obratih, in da so te v skladu z našo notranjo zakonodajo, zato je pritožbe Frančiške Bobek in Cilke Dobnik odklonil. Za pritožbo Antonije Strigl pa je bil mnenje, da jo je vrniti vodstvu mehanske obdelovalnice s priporočilom, da ob upoštevanju razlogov, ki so navedeni v pritožbi, o njeni premostitvi ponovno razpravlja in sporoči upravnemu odboru svojo odločitev.

Upravni odbor je moral ponovno razpravljati o vprašanju premostitve tov. Vere Građišnik na drugo delovno mesto. Ob upoštevanju njenega zdravstvenega stanja, družinskih razmer in dejstva, da je že preko 17 let zaposlena v raznih oddelkih naše železarnice, je prevladalo mnenje, da je problem urediti na določen sprejemljiv način. Odločeno je bilo, da prizadeta še nadalje ostane zaposlena na delih, ki jih opravlja, da pa delovno mesto ne more biti ocenjeno s stalno oceno, temveč je za vsa dela uvedla cenik del.

Predlog, da bi se našima štipendistoma Stanuku Pogorevcu in Ivanu Kristanu za čas obvezne šolske prakse v Mariboru povišala štipendija, je bil odklonjen.

Zaradi potreb proizvodnje in organizacije dela, ki je februarja letos nastala v livarni, je bilo na predlog vodstva livarne odobreno, da se delavcem, zaposlenim na delovnih mestih s stalno oceno: Petru Ošlovniku, Aleksandru Ristiću, Francu Urbanču in Jožetu Mešku osebni dohodek za ta mesec ne obračuna po delovnih mestih, ki jih sicer zasedajo, temveč po izvršenem delu, ki so ga opravili v obratu livarne po ceniku del. Iz istega vzroka je bilo tudi za tov. Franca Lampreta in Maksa Jamška, ki sta bila v popoldanskem času vključena v izdelavo modelov, odobreno, da se jima opravljeno delo poleg OD po delovnih mestih, ki jih zasedata, obračuna še popoldansko delo, opravljeno po ceniku del.

Za sestavo volivnih imenikov za volitve odbornikov v zbor delovne skupnosti skupščine občine Ravne na Koroškem, za katerega tudi naša železarna voli štiri odbornike, je bila imenovana komisija v sestavi: Rajko Jelenko, Jože Bukovec in Rezka Rezar.

Prošnja Mihaela Krebsa, da bi upravni odbor preklkal odločbo kadrovskega oddelka, da mu je zaradi neopravičenih izostankov z dela prenehalo delo v naši železarni, in da bi se ga ponovno sprejelo nazaj na delo v železarno, je bila odklonjena.

Predlog našega bivšega delavca Franca Grabnerja, da bi naši organi upravljanja sprejeli določilo, da bi se upokojevcem, našim bivšim delavcem, ki imajo nizke pokojnine, poleg pokojnine iz naših OD priznal še stalen mesečni dodatek, ki bi bil odvisen od višine pokojnine, je bil odklonjen. Upravni odbor med, da v situaciji, ko sami beležimo nazadovanje naših osebnih dohodkov, v podjetju nimamo nobene možnosti, da bi uvajali dodatne obveznosti, ki bi bremenile naš sklad osebnih dohodkov.

Na predlog vodstva TKR se je inž. Bojanu Celestini, inž. Stanetu Lenasiju, inž. Srečku Slemeniku in inž. Ferdu Vizjaku od 1. 4. letos dalje odobril deljen delovni čas.

Ugodeno je bilo zahtevi v železarni zaposlenega Ivana Mlakarja, da naj mu naknadno priznamo odškodnino za obratno nezgodo, ki jo je utrpel 1964. leta in mu doslej še ni bila izplačana. Pripadajoči znesek mu na stroške železarne po kriterijih in merilih, ki so veljali do uvedbe kolektivnega nezgodnega zavarovanja, izplača TO sindikata.

Priporočilo univerze v Ljubljani, da bi naša železarna v novo osnovani sklad Borisa Kraigherja, iz katerega bi dodeljevali štipendije nardarjenim študentom, predvsem iz delavskih in kmečkih družin, prispevala del finančnih sredstev, je bilo odklonjeno. Odklonilno stališče je upravni odbor sprejel iz vzroka, ker v železarni sami štipendiramo precejšnje število študentov na višjih in visokih šolah, predvsem otroke naših delavcev in ostale dijake s tega območja, zato že tudi sami opravljamo del poslanstva, za katerega je bil sklad ustanovljen.

Na stroške železarne se je štirim poklicnim gasilcem naše železarne pri AMD Ravne na Koroškem odobrilo izsolanje za šoferje B kategorije. Kandidati, ki prvič ne bi uspešno opravili izpita, krijejo sami stroške popravnega izpita. Katerim poklicnim gasilcem se šolanje omogoči, v sodelovanju z vodjo gasilske službe določi vodstvo splošnega sektorja.

Elektrotehniškemu društvu Maribor, podružnici Ravne na Koroškem, se izstavi naročilnica, da za v železarni zaposlene elektricarje opravi strokovna predavanja. Stroški predavanja v znesku 50 N din bremenijo našo železarno.

Ob obravnavi pritožbe zaposlenih, ki so kot izredni slušatelji vpisani v raznih strokovnih šolah, je upravni odbor po širši razpravi prišel do zaključka, da je izredne slušatelje deliti na dva dela: na tiste, ki so vpisani na šolah, za katere poklice nimajo možnosti, da se izpopolnijo na Ravnah, in na tiste, ki so možnost imajo, pa se je niso poslužili. Upoštevaajo tako mnenje je bilo sklenjeno, da bomo v podjetju v bodoče poleg izredno plačanega dopusta in prevoznih stroškov krili polovico stroškov laboratorijskih vaj samo za tiste izredne slušatelje, ki se usposabljaajo za poklice, za katere nimajo možnosti izobraževanja na Ravnah. Za vse ostale, ki so glede na smer študija imeli ali imajo možnost, da se vključijo na TSS — oddelek za odrasle, pa se bodo v bodoče priznali samo prevozniki stroški in izredno plačan dopust, medtem ko morajo stroške laboratorijskih vaj v celoti kriti sami.

Na podlagi predhodnega dogovora na tehniški konferenci je bilo odobreno, da lahko v začetku aprila 35 dijakov III. razreda gimnazije na Ravnah opravi 14-dnevno proizvodno delo v za to določenih obratih naše železarne. Za opravljeno delo se vsakemu dijaku izplača nagrada v znesku 6.000 S din. Dijakom, ki bodo uživali topli obrok, se od pripadajočega zneska obračunajo stroški malice, preostali znesek pa se nakaže gimnaziji.

Ostala področja poslovanja

Na predlog komisije za racionalizacije se je Janku Gnamušu, dipl. inženirju metalurgije, za izvedeni izboljšani postopek pri žarjenju ležajnih obrocev v smislu čl. 52 pravilnika o delitvi OD železarne Ravne odobrila enkratna nagrada v znesku 2.760 N din.

Pred leti je upravni odbor sprejel odločitev o ukinitvi maloprodaje v železarni. Čeprav je taka odločitev bila sprejeta, se zadnje čase pojavlja čedalje več prošenj za odkup in prodajo za podjetje razne neuporabne opeke. Ker dela opeke, ki ostaja na razpolago od raznih remontov v železarni, ponovno ne moremo več uporabiti, in z namenom, da sklepa o ukinitvi maloprodaje ne bi kršili, je bilo odločeno, da se zadolži komercialni sektor, da se dogovori s podjetjem Odpad, poslovalnico Ravne na Koroškem, da ta pri nas po primerni ceni nabavlja za nas neuporabno opeko in jo nato dalje prodaja interesantom.

Iz sredstev, ki smo jih v železarni namenili za družbeno dejavnost, se je mladinski športni šoli na Ravnah za njeno redno in nemoteno delo dodelil znesek 3 milijone S din, medtem ko bo preostali znesek nakazan skladu za družbeno dejavnost pri krajevni skupnosti Ravne na Koroškem za namenske dotacije in podpore društvom in organizacijam.

Ob obravnavi vloge stanovanjske zadruge Navrški in Prežki vrh, da bi za njihove člane v železarni še nadalje nabavljali gradbeni material, je bilo ugotovljeno, da to, razen betonskega železa, ni več mogoče, ker za prodajo gradbenega materiala železarna ni registrirana.

Ugodeno je bilo prošnji Jugoslovanskega komiteja za elektrotermiko in elektrokemijo, da bi naša železarna kot njihov kolektivni član pristala na povišanje letne članarine od 300 na 600 N din.

Osvajeno je bilo mnenje strokovnih služb, da je zavrniti vlogo »Luke Koper«, da naj naša železarna prispeva del finančnih sredstev, potrebnih za izgradnjo železniške proge do Kopra. Odklonilno stališče je bilo zavzeto iz vzroka, ker bo naša udeležba pri izvozu ali uvozu materiala preko koprskе luke tudi v bodoče zelo minimalna.

Ugodeno je bilo prošnji nekaterih v železarni zaposlenih, da lahko na delu parcel na Čečovu, ki so v upravljanju naše železarne in so po urbanističnem načrtu predvidene za gradnjo garaž, zgradijo lastne garaže. Zemljišče je bilo vsem prosilcem dano v brezplačno uporabo pod pogojem, da bodo garaže postavljene v skladu z urbanističnim načrtom.

Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev je moral upravni odbor odkloniti prošnjo občinskega združenja ZB NOV Ravne na Koroškem,

da bi naša železarna prispevala del finančnih sredstev, potrebnih za dodatno razširitev kapacitet v njihovem počitniškem naselju v Valovinah pri Pulji.

Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev je upravni odbor odklonil prošnjo za denarni prispevek onkološkega instituta v Ljubljani, dijakov I. razreda strojnega oddelka TSS na Jesenicah, planinskega društva Železničar Ljubljana, dijakov IV. metalurškega razreda na TSS v Ljubljani in društva za borbo proti raku SR Srbije.

Prošnje posameznih prosilcev in nekaterih drugih organov, da bi upravni odbor posredoval pri ureditvi stanovanjskega problema ali dodelitvi stanovanja, so bile v nadaljnjo rešitev predane za to pristojnim organom in oddelkom.

Dušanu Milerju je bil na stroške naše železarne odobren obisk nekdanjega koncentracijskega taborišča Auschwitz, v katerem je bil za časa okupacije zaprt. Obisk taborišča v organizaciji Kompassa organizira združenje ZB.

Upravni odbor se je dalj časa zadržal pri predlogu koordinacijskega odbora za pomoč vietnamskemu ljudstvu, ki je osnovan pri občinski skupščini Ravne na Koroškem, da bi se v delovnih organizacijah začela zbirati sredstva. Koordinacijski odbor predlaga, da bi delovne organizacije za te namene same oddvojile del sredstev iz sredstev, ki jih imajo na razpolago, ali pa da bi se jih začelo zbirati pri zaposlenih oz. bi sicer našli mogoče drug način in obliko zbiranja. Razprava je pokazala, da v železarni zaradi težav, ki jih imamo v proizvodnji in zmanjšanjem obsegu poslovanja, za zdaj ni možnosti, da za te namene odvojimo finančna sredstva. Zaradi nazadovanja OD, ki so posledica zmanjšane obsega poslovanja, pa po mnenju upravnega odbora tudi ni možno pričeti z akcijo za zbiranje finančnih sredstev pri zaposlenih. Na podlagi take ugotovitve je upravni odbor moral priti do zaključka, da predloga za zbiranje finančnih sredstev za pomoč Vietnamu v železarni žal zaenkrat še ne moremo osvojiti.

Upravni odbor je moral razpravljati še o raznih vlogah za odobritev izredno plačanega in neplačanega dopusta. Vloge so bile rešene v smislu mnenj in predlogov vodstev obratov. O načinu njihove rešitve pa so prosilci bili pisмено obveščeni.

-et

Tehnične izboljšave

Inž. Janko Gnamuš, asistent termične obdelave, je izboljšal tehnološki postopek pri žarjenju ležajnih obrocev. Izboljšavo je dosegel tako, da je zamenjal nepraktične in drage žarilne lonce z drogovi, ki so cenejši in bolj praktični.

Novi tehnološki postopek ima naslednje prednosti:

- manjši izdelavni stroški zaradi zamenjave žarilnih loncev z drogovi,
- skrajšan čas žarjenja,
- zmanjšan odstotek izmečka.

Letni prihranek, dosežen s pomočjo nove tehnologije, znaša 223.647,63 N dinarjev.

Komisija za racionalizacije mu je dodelila enkratno nagrado 2.760 N dinarjev, ki jo je odobril tudi upravni odbor.

Vlado Pori, delovodja avtomatov v mehanski obdelovalnici, je izdelal napravo za struženje konusa na polavtomatskih stružnicah »böhrringer«. Predtem je bilo potrebno obdelovanje, ki so se obdelovali na teh strojih in je bilo potrebno na njih obdelati tudi konus, transportirati na druge stroje in jih šele na njih obdelati. Zahvaljujoč tej izboljšavi so se zmanjšali izdelavni stroški, ki jih pa ni moč objektivno ugotoviti, zato je dodelila komisija za racionalizacije avtorju enkratno nagrado 200 N dinarjev.

Tudi naloge morajo biti točno določene

Razgovor z vodjem konstrukcijskega biroja, dipl. inž. Jožetom Geršakom

V naši železarni gradimo dva velika objekta, novo topilnico in težko valjarniško progo. Ali nam bi hoteli povedati, kakšen je delež konstrukcijskega biroja pri projektiranju in konstruiranju naprav za oba objekta, kakšne bodo kapacitete in kdaj lahko računamo s poizkusnim obratovanjem topilnice in težke proge?

V letih 1965 in 1966 je bilo težišče dela v našem biroju prav na izdelavi tehnične dokumentacije za izgradnjo nove topilnice in težke valjarniške proge.

Z izgradnjo nove topilnice bo železarna lahko izdelala 180 tisoč do 200 tisoč ton raznih jekel na leto. Dve 40-tonski elektro peči nam bo dobavila firma Birlec iz Anglije, ostala oprema pa bo izdelana v jugoslovanskih podjetjih po naši dokumentaciji. V našem biroju smo izdelali dokumentacijo za skladišča v podaljšku, transport vložka, bunkerje za legure in dodatke, 50-tonske livne ponve, naprave za sušenje ponovc, opremo livnih jam, pripravo kokil, livne vozove za kokile in drugo opremo v skupni teži ca. 350 t.

Nova topilnica je predvidena za litje valjarniških in kovaških ingotov, lila bo torej ingote večjih formatov. Litje valjarniških ingotov bo na vozovih, tako da bo na razmeroma majhnem prostoru možno izdelati 110.000—120.000 t ingotov letno. Sam način litja, uskladiščenja kokil ter priprava kokil bo zahtevala seveda večji tehnološki red in disciplino.

Zaradi finančne situacije, ki je odraz gospodarske reforme, je danes težko govoriti o točnem terminu poizkusnega obratovanja. Vse zavisi od finančnih sredstev, ki jih lahko železarna letos vložiti v dokončevanje tega objekta. Ker pa je ves mehanski del peči, ki ga izdeluje Metalna Maribor, skoraj v celoti plačan, izdelani temelji in uvozni del dobavljen, obstaja velika možnost, da nekako do konca leta končamo montažo vsaj ene peči. Z dograditvijo vseh potrebnih naprav bi vsaj ena peč lahko v prihodnjem letu že dajala svoje jeklo. Poudaril pa bi, da je to samo moje osebno mnenje in mi ni točno znan razpored sredstev, ki bodo letos na razpolago.

Težko valjarniško progo s kapaciteto 30 t na uro dobavlja firma Ždas iz ČSSR v skupni teži 1200 t. Finančna sredstva so diktirala dobavo le glavnega dela težke proge iz uvoza. Ostale naprave in opremo — transport odpadkov, transport gredic in gredično halo, rezanje gredic in zvezne valjnice pa bo treba izdelati doma. V našem biroju smo izdelali tehnično dokumentacijo za ta del domače opreme v skupni teži ca. 550 t. Planirano je, da bi se v letoš-

Alojz Pori, izmenski delovodja v orodni brusilnici v mehanski obdelovalnici, je izdelal novo glavo za brusilni stroj »Le Blond«. Nova glava je bolj praktična od stare in omogoča boljši izkoristek stroja. Tudi pri tej tehnični izboljšavi ni moč ugotoviti prihranka, zato mu je komisija dodelila 200 N dinarjev.

K. F.

njem letu izdelal mehanizirani del domače opreme v teži ca. 150 t, ostali del pa bi morali izdelati v skladu z montažo celotne proge.

Do konca leta bodo po predvidevanjih dokončana vsa gradbena dela, montirana hala do stebrov 25, prav tako pa se bo pričelo z montažo češke opreme. Kdaj bo kon-

Inž. Jože Geršak, vodja konstrukcijskega oddelka

čana montaža in kdaj bo proga sposobna za poizkusno obratovanje, zopet zavisi od finančnih sredstev, ki bodo v letošnjem in prihodnjem letu na razpolago.

Naša želja je (mislim, nas vseh), da bi težka proga začela čimprej obratovati, saj bo šele takrat naša valjarna dobila pravo tehnološko celoto.

Tudi drugi obrati se rekonstruirajo. Ali bi nam hoteli povedati, s katerimi deli se največ ukvarjate?

Poleg navedenega dela za topilnico in valjarno smo sodelovali tudi pri izdelavi tehnične dokumentacije za potrebe drugih obratov naše železarne. Morda res nismo uspeli časovno uskladiti vseh želja, saj je navadno tako, da bi morala biti dokumentacija gotova že, ko se šele naroči. Zato je bilo tu in tam večasih godrnjanja, vezani pa smo bili preveč na naša dva največja objekta, kapacitete v konstrukcijskem biroju pa imajo tudi svoje zgornje meje.

Kako je z uvedbo butana v naši železarni in kakšne prednosti lahko pričakujemo z uvedbo tega kuriva?

Bolj prav bi bilo, če bi to vprašanje postavili našim energetikom. Sodeloval sem v diskusijah o tem vprašanju, zato vam lahko na kratko odgovorim.

Po prvotnem projektu naj bi predelali vse žarilne peči na butan — propan. Kalkulacije, ki jih je izdelal energetski oddelak, pa kažejo, da bi bila cena 7,7 S din za 1000 Kcal (danes nas stane generatorski plin 5,6 S din na 1000 K cal). Šele leta 1971

bi s celotno predelavo vseh peči padla cena na to vrednost. Ker istočasno uvajamo za ogrevne peči mazut, ki nam prinese letno ca. 600 milijonov S din prihrankov, je bilo odločeno, da zaenkrat zgradimo napravo za butan — propan samo s kapaciteto 500 kg na uro (pri tej investiciji bomo dosegli 5,6 S din na 1000 Kcal). Finančno tu ne pridobimo ničesar, zadoščeno pa bo tehnologiji žarjenja, ker odpadejo težave, ki jih imamo pri ogrevanju z generatorskim plinom na valjarskih žarilnih pečeh.

Z uvedbo mazuta na vseh ogrevnih pečeh pa pridobimo v primerjavi z današnjo situacijo letno skoraj eno milijardo starih din. V skupnem interesu je torej in tudi v duhu reforme, da uvedemo mazut že to leto vsaj v kovačnici.

Znano je, da se pripravlja reorganizacija oziroma združitev oddelka za novogradnje in konstrukcijskega biroja. Ali nam lahko poveste o tem kaj več in predvsem, kakšne prednosti vidite v združitvi?

Ker je naš oddelk namenjen za izdelavo tehnične dokumentacije za potrebe rekonstrukcije in novih objektov, mislim, da bi takšno organizacijsko telo bilo bolj učinkovito in da bi delalo bolj usklajeno.

Ali bi hoteli še sami dopolniti najin razgovor?

Želel bi, da bi naši vodilni tehnologi in vodstva obratov svoje zahteve bolj točno in konkretno obdelali in te svoje zahteve pismeno dostavljali našemu oddelku.

Tovariš inženir, za vaše odgovore se vam najlepše zahvaljujemo!

-ate-

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

4267	Unapredenje rada službi održavanja u industrijskim preduzećima 1966
4268	Priručnik za održavanje i zaštitu parnih kotlova i instalacija 1966
3587/74	Nekovinski vključki v nelegiranem jeklu z ogljikom 0,12—0,2 % 1967
4269	Stanković V., Mašinski materijali sa termičkom obradom 1966
4270	Stošić P., Termička obrada metala 1966
3587/75	Hodnik F., Študija poboljšanja kakovosti jekla s pomočjo radioaktivnega izotopa 1967
4271/31	Interna dokumentacija lastnosti konstrukcijskih jekel 1966
4272/31	Interna dokumentacija lastnosti orodnih jekel 1966
4273	Koškin N., Priručnik elementarne fizike 1967
4274	Feldman I., Rasčet i konstruiranje nagrevatelej elektropečej soprotivljenija 1966
3658/13-14/67	Kostić Z., Raspodela dohotka u preduzeću 1967
4275	Hüter P., Polytechnisches Wörterbuch russisch-deutsch 1965

STROKOVNA POSVETOVANJA IN RAZISKAVE

Posvetovanje o pnevmatskih strojih

Da bi prisluhnili željam in potrebam jugoslovanskega trga po pnevmatskih strojih, smo organizirali 7. in 8. marca 1967 na Ravnah posvetovanje s predstavniki večjih potrošnikov — rudarskih in gradbenih podjetij iz vse Jugoslavije.

Predavali so:

Jure Ivanetič, Kamnolomi. Kako odkopavati, minirati in kakšni so stroški,

Ivan Zupan, Razvoj in proizvodnja vrtalnih strojev in orodij v železarni Ravne, Andro Bertapelle, Razvoj vrtalnih strojev v zadnjih 16. letih,

Franc Seme, Vrtanje paralelnih zalomov v rudniku Mežica.

Po končanem posvetovanju so bili sprejeti naslednji zaključki:

1. Površinski odkopi in kamnolomi imajo pri nas zaradi predvidenih povečanih potreb gradbene in rudarske industrije tendenco porasta. Kapacitete se povečujejo z modernizacijo vrtalnih strojev, izboljšanjem vrtalne tehnike za izdelavo globinskih vrtin kot tudi z uporabo učinkovitejših transportnih sredstev. Predlaga se izdelava poševnih globinskih vrtin.

2. Na vprašanje, ali je pravilno polniti globinske vrtine kontinuirano ali diskontinuirano, je prevladalo mišljenje, da je to v veliki meri odvisno od ekonomskih faktorjev. To je pogojeno s stroški vrtanja v primerjavi s ceno in količino eksploziva, ki se uporablja, da bi se dobil pravilen odgovor.

3. Opaža se večji razvoj v tehniki vrtanja predorov, zato je prevladalo mišljenje, da je potrebno tudi za delo v predorih osvojiti proizvodnjo ustreznih vrtalnih strojev.

4. a) Priporoča se hitro osvajanje težjega vrtalnega kladiva v teži okoli 30 kilogramov s premerom bata okoli 90 mm za ročno delo (z retropodporno nogo) in za delo na podstavkih (lafetah).

b) Prednost se da osvajanju avtomatično — povratne (retro) podporne noge.

c) Nadalje se da prednost osvajanju podporne noge s centralno komando, in to direktno z glave kladiva.

d) Za uporabo vrtalnih kladiv na lafetah se predvideva uporaba 1" svedrov, zato se priporoča takojšnje osvajanje ustreznih monoblok svedrov kot tudi vrtalnih kron.

5. a) Pregledale in preanalizirale so se tehnične karakteristike težkih vrtalnih kladiv (s premeri batov nad 4 1/2") v primerjavi z globinskimi kladivi.

Dala se je prednost globinskim kladivom, ker se smatra, da je razvoj globinskih kladiv perspektivnejši in prikladnejši za uporabo v naših kamnolomih (s tem bo zmanjšan uvoz izredno dragih delov in vrtalnih cevi).

b) Zaradi navedenega se ne predlaga osvajanje težkih vrtalnih kladiv, temveč se priporoča osvajanje globinskih kladiv s kompletnim vrtalnim strojem in orodjem za vrtanje (lafete, cevi, krone itd.).

c) Sedanja proizvodnja globinskih kladiv s premerom izvrtine ϕ 80 mm (85) in ϕ 100 mm (105) je potrebno obdržati. V perspektivi pa je potrebno predvideti izdelavo globinskih kladiv za vrtine premera 70, 120 in 150 mm.

d) Za rudnike se priporoča osvajanje sistema za mokro izpiranje vrtin.

6. Poleg proizvodnje jeklenih vrtalnih kron, ki so že v rednem proizvodnem programu železarne Ravne, se priporoča hitro osvajanje kron s karbidno trdnino — klasičnega tipa, kot tudi tipa z bradavicami. Vse krone je prilagoditi na centralno izpihovanje. Na tej izpopolnitvi železarna Ravne že dela.

7. Pri osvajanju podstavkov (lafet) za globinska kladiva se da prednost podstavkom, s katerimi se lahko vrta v več smeri, kot tudi izvedbi, ki omogoča nagibanje podstavka v levo in desno.

8. Pri prvi fazi je predvideti osvajanje podstavkov na gumijastih kolesih in šele kasneje na gosenicah.

9. Zaradi lažjega transporta podstavka na gumijastih kolesih je predvideti možnost premikanja podstavka z motorjem ali z zračnim vitlom.

10. Priporoča se osvajanje priključkov — priključnih armatur za vodo in zrak v izvedbi »MOMENTNI PRIKLJUČKI« (bajonetne spojnice) za dimenzije do 2", kot tudi izdelava avtomatskih mazalk za vrtalna kladiva.

11. Priporoča se osvajanje težjih razbijalnih kladiv v teži okoli 30 kg.

12. Osvoji se predlog železarne Ravne, da začne izdelovati ročaje za odkopna kladiva iz vulkolana.

Peter Šetina

Kvaliteta in zanesljivost na stockholmskem rešet

Evropsko združenje za kontrolo kvalitete (EOQC) prireja vsako leto posvetovanje pod posebnim geslom s področja kvalitetne problematike. Vodilni strokovnjaki poročajo o novostih in o reševanju problemov kvalitete.

Lanskoletno EOQC — posvetovanje v Stockholmu je bilo že deseto. Vodilno geslo je bilo:

Kvaliteta in zagotovitev zanesljivosti.

Zaradi aktualnosti tematike se je to posvetovanje spremenilo iz evropskega v svetovno. Pripravili sta ga skupno evropsko

in ameriško združenje za kontrolo kvalitete. (EOQC — European Organisation for Quality Control in ASQC — American Society for Quality Control). Na posvetovanju je s svojo ekipo in predavatelji sodelovalo tudi japonsko združenje znanstvenikov in inženirjev (JUSE). Zaradi takega obsega so posvetovanje izvedli najprej v New Yorku, nato so ga pa naslednji teden ponovili z istim programom v Stockholmu.

Udeležba je bila omejena le na člane. Kot član italijanskega in s tem posredno tudi evropskega združenja za kontrolo kvalitete sem prejel vabilo in upravni odbor mi je odobril udeležbo. Prejel sem precej zanimivih elaboratov, zbirko vseh predavanj in mnogo informacij. Zvedel sem veliko novega. Spoznal sem mnogo vodilnih svetovnih strokovnjakov in se teh poznanstev tudi že večkrat z uspehom poslužil. O vsem tem sem podrobneje že poročal poleg potnega poročila.

Ob današnjem stanju v naši železarni in v borbi za izboljšanje kvalitete v naši proizvodnji sem mnenja, da bi bilo koristno, če bi s pomočjo našega tovarniškega lista informiral širši krog sodelavcev o zanimivostih s tega posvetovanja.

Prav na kratko naj omenim splošni vtis:

Po vsem svetu se borijo z istimi problemi kot mi:

- z enakomernostjo kvalitete,
- z zanesljivostjo proizvodnje,
- z organizacijskimi problemi,
- z roki in še z mnogimi drugimi težavami.

Razlika je le v tem, da se ti problemi pri nas pojavljajo v precej hujši meri in da imajo drugod več reda. Težišče vse problematike je v organizaciji.

To je dejstvo, ki ga vsakodnevno dobro občutimo. Pomanjkljiva organizacija povzroča probleme in obenem onemogoča reševanje problemov.

Ta splošen vtis in podobnost problemov je potrdil tudi organizator, ko je v biltnu posvetovanja objavil dve šali pod naslovom »Korak modernega življenja«, ki ju povzemamo.

Na obrazih bralcev biltena je bilo videti, da sta šali res zadeli v črno in da je ob tem

Seveda hočem to stvar danes! Če bi jo potreboval jutri, bi jo prinesel jutri!

4276	Johnson L., Statistics and Experimental Design 1964
4277/IV	Sistemi i metode organizacije rada u tehničkim službama poduzeća 1966
4277/V	Tehnika upravljanja proizvodnjom 1966
4279	Mende G., Kristalldioden und Transistoren Taschen-Tabelle 1967
4280	Churman C., Operations research, Eine Einführung in die Unternehmensforschung 1966

Sest.	Pet.	Pet.	Pet.	Čet.	Sre.	Tor.
8	7	6	5	4	3	2
16	14	13	12	11	10	9
23	22	21	20	19	18	17
32	29	28	27	26	25	24
39	38	37	36	35	34	33

NOVI KOLEDAR ZA POSPEŠENO DELO

1. To je specialen koledar, ki so ga razvili posebej za hitro opravljanje nujnih in super nujnih del. Vsa nujna dela morajo biti gotova vsaj včeraj. Po tem koledarju klient lahko sedmega naroči delo, ki bo opravljeno tretjega.

2. Vsakdo želi svoje do petka, zato so v vsakem tednu v skladu s potrebami trije petki.

3. V koledarju je osem novih dni na koncu meseca za vsa tista dela, ki se kot nujna vedno opravljajo na koncu meseca v zadnjih trenutkih (končno le izgledi za rešitev naše odpreme).

4. V mesecu ni prvega. To je datatna sigurnost, ki onemogoča zamujanje dobav »do konca meseca« z odpremo prvega.

5. Problem »plavih« in »ponedeljkovih zamujanj« je rešen popolnoma, ker je novi koledar izločil ponedeljek.

6. Ni več dolgočasnih in nadležnih neproduktivnih sobot in nedelj — ni več nedeljskega dela in ni več problemov s kompenzacijami za proste dni, ure in nadure.

7. V koledarju ni več problematičnih datumov 15., 30. in 31. Zato ni več izgube delovnega časa za preštevanje denarja, odpade plačevanje računov — in seveda tudi plač ni več zaradi prihranka slabo plačanega truda. Najbolj vpliva to na prihranek živcev, na umirjenost in zadovoljstvo pri delu, ker odpade razburjanje zaradi višine in primerjave plač.

8. V tednu je nov dan, imenovan »sestankarsko — pogovorni«.

Koledar bi bil popolnoma sprejemljiv in dobrodošel za naše razmere. Le — kako shajajo po svetu z enim »sestankarsko — pogovornim« dnevom?

vsakdo videl sebe in svoje podjetje. Tema je enako vžgala pri Evropejcih kakor pri Amerikancih in Japoncih. Jaz pa sem si mislil, da smo prav na tem področju gotovo pred vsemi. Saj bi bil tak koledar pri nas prav gotovo z navdušenjem sprejet. Že dolga leta nam res manjka tistih osem dodatnih dni na koncu meseca za potrebe redne odpreme.

Nekaj podatkov o posvetovanju v Stockholm:

800 delegatov iz 37 držav,

43 predavanj tekoče prevajanih v treh skupinah po tematiki:

— A Splošni pogledi in metode o zagotavljanju kvalitete in zanesljivosti.

— B Prikaz novih metod in njihove uporabnosti pri zagotavljanju kvalitete in zanesljivosti.

— C Statistične metode pri zagotavljanju kvalitete in zanesljivosti.

Paralelno posvetovanje v New Yorku je bilo po obsegu nekoliko bolj ameriško in se ga je udeležilo 2500 delegatov 19 narodov.

Po programu sem izbral tista predavanja, kjer me je tema in diskusija posebej zanimala. Za ostala smo dobili vsi udeleženci tiskana predavanja v nekoliko skrajšanem obsegu.

Posebno zanimive so bile razprave o sistemih organizacije kontrole v moderni proizvodnji. O tem bo poseben članek objavljen v Koroškem fužinarju. Zato se omejujem v Informativnem fužinarju le na nekaj zanimivih informacij o posvetovanju in na nekaj razmišljanj ali ugotovitev v zvezi s kvaliteto.

Direktor nizozemskega inštituta za raziskovanje tržišča Van der Meer je med drugim skušal podrobneje definirati pojem kvalitete in pojasniti potrebo po analizi tržišča.

V svojem izvajanju pravi:

»Za potrošnika pomeni kvaliteta izdelka stopnjo zadovoljstva, ki izhaja iz uporabe ali posesti izdelka. Osnovne važnosti je določiti stopnje zadovoljstva za vsako karakteristiko izdelka in iz tega tvoriti povratno informacijo za projektiranje izdelka v razvojnem oddelku. Ker se zahteve in potrebe potrošnikov sčasoma menjajo, je treba smatrati zbiranje teh informacij kot stalno potrebo industrije. Najpomembnejša in najboljša metoda za zbiranje teh informacij je sistematična obdelava in analiza tržišča.«

Nizozemska je prav gotovo svetovno središče in zbirališče strokovnjakov širokega slovesa na področju kontrole kvalitete, uporabe metod matematične statistike in organizacije podjetij.

Na posebnem posvetovanju so strokovnjaki Danske, Francije, Nemčije, Italije, Švedske, Anglije in Nizozemske primerjali svoje osebne poglede in pojmovanja s pomočjo izmenjave mnenj, idej in izkušenj. Med njimi je bil najbolj »glasen« M. L. Wijvekate, ki je med vodilnimi nizozemskimi strokovnjaki znan po svoji ostri, a utemeljeni kritiki. Njegovi prodornosti se malokdo lahko upira, ker njegova kritika temelji na dolgoletnih izkušnjah in vsako trditev podkrepil z več praktičnimi primeri. Kot poklicni svetovalec na področju kontrole kvalitete in operativnih raziskav se ukvarja predvsem s organizacijsko strukturo v industriji, v kateri vidi mnogo slabosti in izvor velikih težav. V svojem referatu obravnava predvsem vlogo vodstev oziroma upravljanja podjetij v zvezi s kvaliteto in medsebojne organizacijske odnose. Nekaj povzetkov iz njegovega referata je za nas zelo zanimivih.

Svoje izvajanje je sistematično gradil s tezami in ugotovitvami dejanskega stanja.

1. **S socialnega stališča je koristnost industrije določena s tem, kako kvalitetno služi in kakšne produkte daje ter s kakšnimi težavami — stroški to dosega. Pozornost vodstva do kontrole kvalitete in do kontrole stroškov mora biti pravilno uravnotežena.**

2. **Vodstvo posveča preveč pozornosti kontroli stroškov in premalo kontroli kvalitete.** Vzrok za to je zgodovinski razvoj industrije in dejstvo, da je kontrola kvalitete precej težja kot kontrola stroškov. Problem kvalitete je precej težji in zahteva precej več znanstvenega mišljenja v primerjavi z dosego proizvodne učinkovitosti. Medtem ko je vpliv prihrankov pri stroških jasn vsakomur in je prihranke lahko izračunati (če imamo potrebne podatke!), je znatno težje in večkrat celo nemogoče

napovedati važnost in posledice meritev na področju kvalitete.

— O kvalitetnih zahtevah se odloča največkrat na sejah brez zadostnega upoštevanja izkušenj ali pa se dopušča premočan vpliv pogledov posameznikov na potrebe kvalitete.

— Pri končni kontroli kontrolorji največkrat nimajo zadovoljivih norm ali standardov, pri čemer so njihovi pogledi in ideje odločilni za kvaliteto, ki predstavlja podjetje.

— Vodstvo se smatra za odgovorno pri vprašanih kvalitete le, kadar gre za nezadovoljstvo in pritožbe potrošnikov. V takih primerih pa se vsi ukrepi bolj usmerjajo na zadovoljitev teh potrošnikov kakor pa na uvajanje ukrepov, s katerimi bi se preprečile podobne pritožbe v bodoče z uvajanjem sistematične kontrole kvalitete.

— Projektiranje novih izdelkov in tehnoloških postopkov največkrat ni dovolj strokovno, če pa je, potem so največkrat informacije preskope in nejasne. V večini primerov v projekt proizvodnje ni vključen ustrezen projekt kontrole.

Ti primeri kažejo le nekaj rezultatov pomanjkljive pozornosti vodstev do vprašanih kvalitete.

3. **Rezultat vsega tega je, da po vsem svetu industrija preživlja kvalitetno krizo in za rešitev išče nove, učinkovitejše organizacijske principe ter razvija nove metode.**

Mnoge industrije preživljajo resno krizo moči in ugleda. Pomanjkanje odločnosti in discipline se opaža vsepovsod. Sprejete odločitve se ne izvajajo. Mnenja specialistov se ne upoštevajo dovolj resno. Tehnika in organizacijska struktura, usmerjena h kvaliteti, mi še prodrila v industrijo v enakem obsegu kakor tista, ki je usmerjena k večji učinkovitosti. Uporaba metod kvalitetne kontrole ni v skladu z ostrejšimi zahtevami tržišča. To je splošen problem po vsem svetu, saj se opaža vsepovsod presenetljivo slaba kvaliteta industrijskih izdelkov. Razna združenja potrošnikov po vsem svetu poročajo o neverjetnih napakah in pomanjkljivostih. Pa tudi vsakdo, ki se znajde v vlogi potrošnika, sam ugotavlja isto.

Wijvekate navaja iz lastnih izkušenj primer industrijske analize, ko je nastopil v vlogi svetovalca pri izdelavi programa za kontrolo kvalitete. Ugotovili so, da 85 % njihovih surovin ne ustreza specifikacijam oziroma kvalitetnim pogojem, čeprav so ugotovili, da te surovine niso bile slabše od normalnih. Torej je tako grobo odstopanje kvalitete večkrat celo normalno.

V industriji po vsem svetu je z omenjeno krizo povezano dejstvo, da se vedno bolj uveljavlja pravilo, po katerem ima vsakdo le pravice in nobenih dolžnosti. Saj celo manifest Združenih narodov govori o človeških pravicah, nikjer pa ne omenja dolžnosti. Nihče ni več odgovoren za to, kar doseže. Pomanjkanje odgovornosti pa se kaže v pomanjkanju interesa do dela in jasno je, da ima to močan in neposreden vpliv na kvaliteto. V nekaterih primerih se je tako stanje razbohotilo do take mere, da nikakršna tehnika kontrole kvalitete ni več sposobna tega preprečiti. **Slaba kvaliteta ni več strokovno tehnični, ampak organizacijski problem.**

Srečujemo se torej s številnimi resnimi problemi. Možno je, da bo njihova rešitev

zahtevala iskanje popolnoma novih poti in tudi spremembo metod in mišljenja o kvaliteti. Kvaliteto bomo morali upoštevati v širšem merilu, ki vključuje organizacijske tendence, psihološko in socialno ozadje industrijskih delavcev in ekonomsko politični razvoj. Vse to pa je združeno v vodenju, ki mora najti pravo pot pri reševanju teh problemov. Predvsem bo treba prepričati vodstva o potrebi pravilnejše delitve pozornosti med kontrolo stroškov in kontrolo kvalitete. Pri tem morajo strokovnjaki za kvaliteto prenehati s prepričevanjem vodstev, da je cilj kontrole kvalitete predvsem le znižanje stroškov. Največkrat to sploh ni res. Tudi popolnoma normalno je, da je boljša kvaliteta dražja od slabe. Seveda želimo dobro kvaliteto, ker ta vodi k zadovoljstvu potrošnikov, k večjim naročilom, k boljši proizvodnji, in ko s kvaliteto že popolnoma uspemo, posredno tudi k znižanju stroškov. S socialnega stališča moramo dosegati najboljšo možno kvaliteto, ki jo ekonomska situacija dopušča. Dandanes je v svetu splošen pojav, da industrijska vodstva niso pripravljena in tudi ne organizacijsko sposobna prevzeti vse potrebne odgovornosti za kvaliteto. Zato so osnovni cilji dela strokovnjakov za kvaliteto v povezovanju področja kontrole kvalitete in področja ekonomsko tehničnega vodenja podjetij, pri čemer so potrebna predavanja, tečaji in publikacije kot pomoč pri vzbujanju interesa in pri strokovnem usposabljanju vodstev na tem novem področju. Jasno je, da se vodstva podjetij ne morejo neposredno poglobljati v problematiko kvalitete, pač pa bodo zato uporabljala najelitnejše strokovnjake-praktike kot svetovalce na nivoju vodenja podjetij.

4. Eden od najvažnejših problemov kvalitetne kontrole je medsebojna odvisnost kvalitetnih faktorjev. To zahteva razvoj tako imenovane integralne kvalitetne kontrole. Za to je potrebna res urejena organizacija, ker so zahteve po medsebojnih zvezah in informacijah zelo velike tako znotraj podjetja kakor navzven z dobavitelji, trgovci in končnimi potrošniki. Vse to je izvedljivo le pri uporabi specializirane tehnike in neizogibne centralizirane organizacijske strukture. Mnoge industrije ne morejo zadovoljiti teh zahtev.

Današnjih zahtev po doseganju zadovoljive kvalitete in zahtev organizacije kontrole si ni mogoče več zamišljati brez tesne povezave z urejeno prodajno organizacijo in analizo tržišča, ki prinaša vodstvu kontrole in razvoja potrebne povratne informacije ter potrebe in povpraševanja potrošnikov. Nekatera podjetja mislijo, da imajo popolno odpredno kontrolo in da na tržišče pridejo res samo dobri proizvodi. Kljub temu prepričanju pa se dogaja, da potrošniki s temi proizvodi niso zadovoljni. Podrobnejše analize v takih primerih večinoma pokažejo, da je temu vzrok prešlaba povezava prodaje in kontrole. Kontrola ne ve, kaj potrošnik zahteva, in še manj, kaj on kontrolira. Zato kljub vestni kontroli vseh specifikiranih lastnosti potrošnik ni zadovoljen, ker za določene izdelke morda sploh ni specifikacij ali pa niso dovolj specifikirane posamezne lastnosti. Poleg tega pa se vedno še ugotovi, da sistem, ki ga smatrajo nekateri za popolnoma sigurnega, ni res tako »neprepusten«. Organizacija in kontrola kvalitete v

tej organizaciji morata zagotavljati moč in objektivnost kontrole. Mnogo primerov iz prakse potrjuje to dejstvo s tem, da so pereče kvalitetne probleme rešili predvsem z reorganizacijo v podjetju. Kontrola kvalitete mora biti ločena od vodstva proizvodnje, ki največkrat neče slišati o slabi kvaliteti.

Poseganje v organizacijske probleme je zelo težka, odgovorna in do neke mere nevarna stvar, kolikor se ne izvaja res kompleksno in strokovno. Največkrat se debate, v katerih se ugotavlja nered v medsebojnih odnosih in odgovornosti, zaključijo z enostavnim pravilom: vsakdo naj ima le enega šefa, kateremu je odgovoren in ta šef je edini, ki mu lahko daje navodila in ukaze. To je zelo preprosto, obenem pa tudi zelo nepremišljen zaključek, ki lahko povzroča precej večje zmešnjave, kot bi si jih lahko z največjo fantazijo predstavljali. Ali ni popolnoma normalno in razumljivo, da dobi izvrševalec navodila za svoje delo od štaba za študij dela, da dobi specifikacije o kvaliteti od oddelka, ki projektira tehnološki postopek, da dobi navodila in proizvodni program od centralne priprave dela, in končno, da njegovo tekoče delo vodi neposredni vodja? Torej »komande z več strani« niso slabost organizacije, vendar le tedaj, če se točno ve, kdaj, kaj in kdo zapoveduje na posameznem področju. Funkcije, kompetence in dolžnosti morajo biti natančno precizirane in razdeljene. Le v primerih nasprotujočih si navodil mora vmes poseči šef in prevzeti iniciativo za kontakte z drugimi ljudmi ter najti pravo rešitev. Vse ostalo, dokler je normalno in funkcionalno, pa lahko gre po svoji normalni in najkrajši poti brez nepotrebnih vmesnih členov. Pri vodenju pa je treba razjasniti, kdo je odgovoren za dokončno odločitev v primerih nasprotij.

Mnogo se po svetu (ne samo pri nas) govori o odgovornosti delavcev proizvajalcev. Uvedba odgovornosti je nemogoča, dokler ni popolnoma izvedena standardizacija, izdaja navodil, norm in potrebnih predpisov

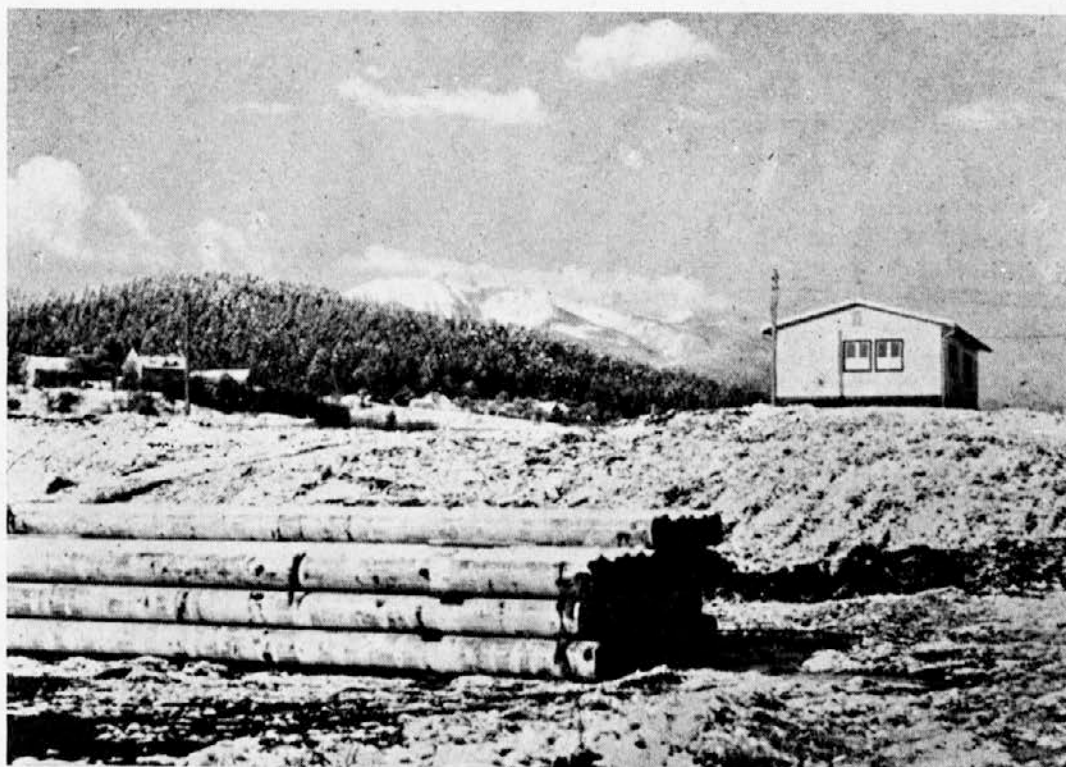
in dokler ni organizirana dobra kontrola ali vsaj nadziranje izvrševanja izdanih predpisov. Tako torej akcija za povečanje odgovornosti vodi avtomatično k ureditvi navodil in postritvi kontrole. Če ljudje tolmačijo »več odgovornosti« na tak način, potem je to v redu, če pa to tolmačijo z več prostosti in manj kontrole, potem moramo biti odločno proti temu, ker to ni tisto, kar delavec dejansko želi, in tudi ne vodi k boljši kvaliteti.

Vedno se moramo zavedati drugega motiva za boljše delo in upoštevati, da so proizvajalci in potrošniki isti ljudje. Kadar nekdo dela slabo kvaliteto, jo bo posredno tudi kupoval s slabšimi izdelki sam, njegova družina ali njegovi prijatelji. Malomarnost pri upoštevanju kvalitetnih zahtev je včasih tudi vzrok težkim nesrečam in to daje tudi delavcu neko vrsto socialne odgovornosti poleg odgovornosti do podjetja.

Zagotovitev zanesljivosti v zvezi z organizacijsko povezavo mreže med proizvajalcem in potrošnikom je zelo nazorno in sistematično obravnaval angleški predavatelj mr. Bogod.

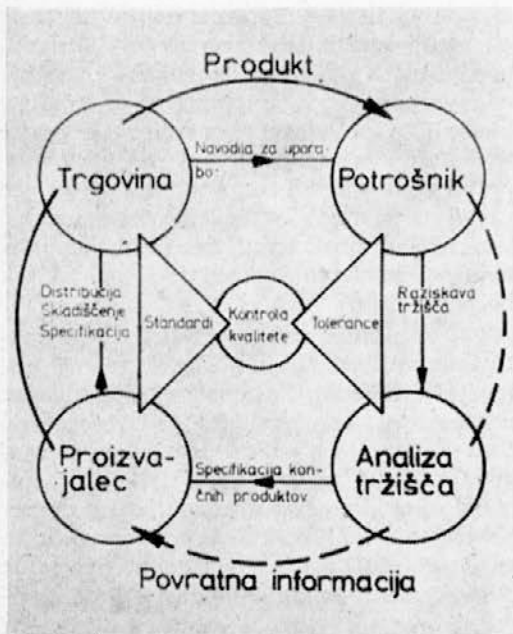
Kontinuirnost prodaje je večkrat edina pot, ki omogoča dobiček ali rentabilnost neke proizvodnje. Neposredno k temu pride kot pogoj tudi zagotovitev, da bo blago svojo kontinuirnost prodaje obdržalo. Pri tem pa so potrebne izčrpne in pravočasne informacije o tržišču.

Diagram kaže organizacijsko povezavo mreže med proizvajalcem in potrošnikom, med katerima je prikazan položaj in vloga trgovca, raziskovalca trga in kontrolorja kvalitete. Pri tvorbi teh medsebojnih odnosov začnimo zgoraj desno pri potrošniku, ki je jasno osnova celotnega sistema. Potrošnik pove trgovcu, ki ima vlogo analize tržišča, kakšen izdelek zahteva in v kakšnih kvalitetnih tolerancah ga je treba izdelovati, da bo zanj uporaben. Raziskava tržišča analizira in oblikuje te zahteve v specifikacije gotovih produktov, in to v urejeni obliki sporoča proizvajalcu, ki ob-

Kukujčnik

KULTURNA KRONIKA

Organizacijska povezava med proizvajalcem in potrošnikom

dela specifikacije surovin in tehnološkega postopka, ki je najprimernejši za proizvodnjo pravilne kvalitete izdelkov. Nato se izdelava specifikacije za distribucijo in skladiščenje ter navodila za pripravo, uporabo in vzdrževanje pri potrošniku. Ta celotni krog mora funkcionirati tako, da bo izdelek prišel do potrošnika v taki obliki, kakor ga je on v začetku želel. Izdelek potuje od proizvajalca preko trgovca na debelo in na drobno do potrošnika, medtem ko informacije v zvezi s sprejemanjem izdelkov na tržišču (koliko ustrezajo ali ne ustrezajo zahtevam potrošnika) potujejo preko raziskovalcev tržišča nazaj k proizvajalcu v obliki povratne informacije. Te informacije vključujejo podatke o prodaji, o potrebah, o kvalitativnih zahtevah, o pritožbah, o kakršnih koli pripombah — kar je delo raziskave ter analize tržišča. Sedaj postavimo kontrolo kvalitete na pravo mesto v odnosu na to zasnovo organizacije in medsebojne povezave. Kontrola kvalitete preverja standardizacijo in tolerance, usklaja želje potrošnika z možnostmi proizvodnje ter potrebe izraža s kontrolnimi predpisi v proizvodnji. Pri tem mora kontrola kvalitete upoštevati definicijo kvalitete kot »stopnjo, do katere je določen izdelek prilagojen povpraševanju in zadovoljevanju potrošnika«. S to definicijo v mislih definirajmo kontrolo kvalitete: »Kontrola kvalitete je sredstvo, s katerim se kvaliteta izdelka vzdržuje na minimalnih stroških.« Pameten in ekonomsko uspešen proizvajalec govori o pravilni kvaliteti in ne o dobri ali slabi, saj je treba kvaliteto predvsem uskladiti s ceno in s tržiščem, na katerem se izdelek prodaja. Merilo je splošno zadovoljstvo kupcev.

Inž. Jože Rodič

I Z R E K I

Amerika — kontinent, ki se mu je zgodilo kot mnogim dekletom: eden jo je odkril, drugi ji je dal svoje ime.

(A. Frattini)

Aplavz — odmev neumnosti.

(Bierce)

21. februarja so v naši študijski knjižnici odprli razstavo TALCI 1941—1945, ki jo je pripravil mariborski Muzej narodne osvoboditve, podaljšati pa so jo morali do srede marca, ker je bilo zanimanje zanjo izredno veliko. Cenijo, da si jo je ogledalo okoli 4000 ljudi. Prišli so tako odrasli — žive priče tistega časa — kot šolska mladina, ki je v organiziranih skupinah po razredih pod vodstvom profesorjev in ob njihovi razlagi mnogo globlje kot pri poku dojela vso tragiko in veličino boja naših preprostih ljudi za svobodo.

Razstava je bila postavljena izredno skrbno in s tenkim posluhom za razmerje med dokumenti. Veliki panoji s povečanimi fotografijami streljanja talcev, plakati s sezname pobitih domoljubov, poslovilna pisma — vse je bilo ubrano v skladno celoto in je tudi zato zapustilo neizbrisen vtis.

V drugi polovici marca je izšla zbirka novel pisatelja Leopolda Suhodolčana »Dobrijska balada«, ki obsega novele Beg, Ste, Gola stran dneva, Povodenj in Dobrijska balada. V njih je oblikovan del sodobnega življenja, in ker pisatelj hote vztraja pri poimenovanju krajev po Prežihu, po katerem so Dobrije = Ravne, gre torej za prikazovanje naših ljudi v konkretnem in prenesenem pomenu. Branje bo dvakrat zanimivo, oceno knjige pa bomo priobčili v Koroškem fužinarju.

Bežen pogled po skulpturah naše Forme vive kaže, da nas ne brigajo več kaj prida. Do danes ni še na nobeni ploščice z imenom kiparja, nazivom dela in letom nastanka, pri večini okolica ni primerno urejena, Italijanovo Dionizovo uho rjavi na bunkerju, Poljakova skulptura za samskim domom je deformirana itn. To pomeni ne samo, da nam stvar ni blizu, temveč tudi, da nam ni več mar niti denarja, ki smo ga vložili vanjo. To pa je vse prej kot lepo spričevalo za nas.

26. marca zjutraj je dolga kolona avto-

busov krenila z Raven proti Ljubljani — nad 400 učencev osnovne šole in dijakov gimnazije se je peljalo poslušat Verdijevo opero Trubadur. To je bila že druga taka pot in spremljevalci — profesorji so vedeli povedati, da so bili mladi Ravenčani izredno dobro občinstvo. Živel so s predstavo, ploskali pri odprtem odru, molčali kot v cerkvi, uživali umetnino. Skratka: doživeli so nekaj čudovitega.

In če so že zaradi velike razdalje prikrajšani za reden obisk operne hiše, omogočajmo jim ga tudi v prihodnje vsaj občasno. Take investicije se zmeraj obrestujejo.

n. r.

I S K R E

Edini ljudje, ki se večasih ne obnašajo kot otroci, so otroci sami.

*

Centralizacija je zadnje pribežališče nesposobne administracije.

*

Zamenjati ene skrbi z drugimi je prav tako dobro kot iti na počitnice.

*

Vprašanje: Kaj je heteroseksualna premaritalna intradigitacija?

Odgovor: Držanje za roke pred poroko.

*

Bolnik: Tovariš doktor, izgubil sem spomin.

Zdravnik: Kje ste ga izgubili?

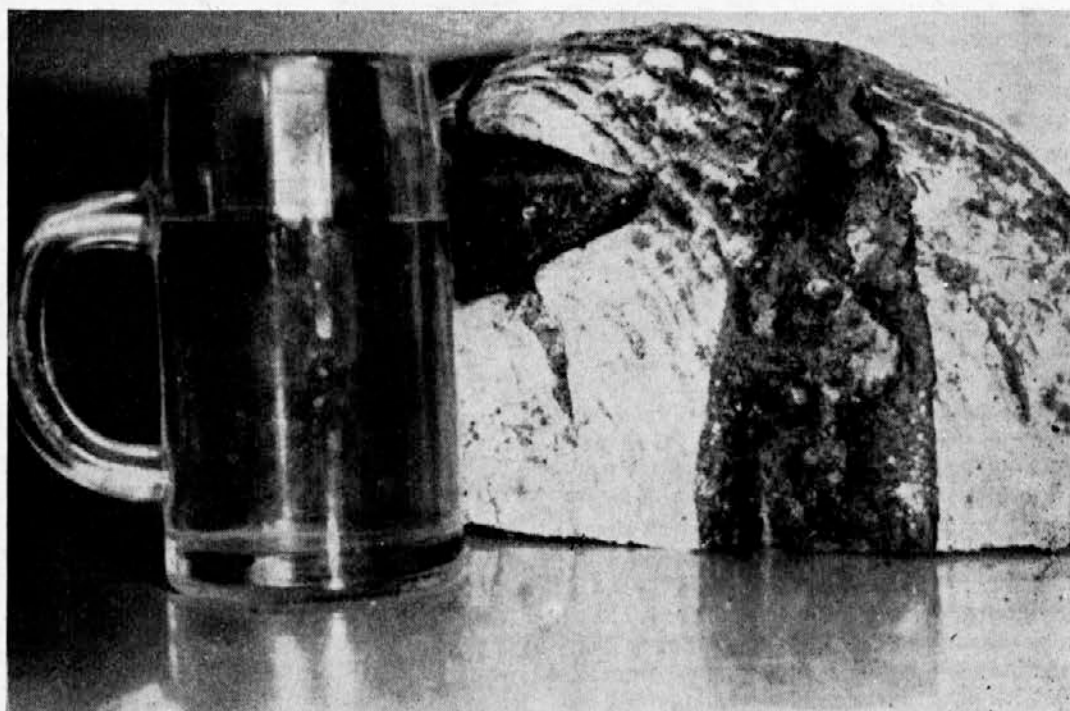
Bolnik: Kaj pa?

*

Nekateri od nas iščejo srečo, drugi jo ustvarjajo.

*

Ali živijo ženske bolj dolgo kot moški zato, ker niso poročene z ženskami?

Malica

ŠPORTNE VESTI

Delo v zimskem bazenu se že obrestuje

Z veseljem lahko napišemo, da so naši plavalci in plavalke, člani plavalnega kluba Fužinar, odlično prestali prve letošnje preizkušnje na tujem in se tako pridružili tistim športnikom, ki Ravne dostojno zastopajo v republiškem, zveznem in tudi mednarodnem merilu. Odlični rezultati, ki so jih naši tekmovalci dosegli na zadnjem in izbirnem tekmovanju za sestavo pionirske republiške reprezentance, ki bo konec aprila nastopila v Trstu, zelo zgovorno potrjujejo prejšnjo trditev.

V Kranju, kjer je bilo izbirno tekmovanje, se je zbralo okrog 100 mladih tekmovalcev in tekmovalk, Ravne pa je zastopala 8-članska ekipa in kar trije od njih so z odličnimi rezultati bili v svojih disciplinah najboljši. Jože Zavec je zmagal na 50 m crawl pri pionirjih, Anka Bajc na isti progi pri pionirkah in Dušan Erženičnik na 50 m delfin. Če k temu prištejemo še prvo mesto štafete 4 × 50 m crawl za pionirke, in drugo mesto Majde Jehartove (50 m delfin), potem res ne moremo napisati nič drugega kot: odlično in vse čestitke.

O delu plavalnega kluba, ki šteje okrog 60 plavalcev (od tega 30 pionirk in mladink), o plavalni šoli in o odličnem Breznikarju, pa bomo več napisali v prihodnji številki, ko bo za nami že republiško člansko in pionirsko prvenstvo. Sedaj morda samo še toliko: prav je, da pohvalimo tudi trenerje, ki so v razmeroma kratkem času te mlade plavalce s truda polnim delom pripeljali tako visoko.

Križi in težave ravenske odbojke

V marcu se je pričel prvi del letne zvezne odbojkarske lige, v katerem igra tudi naš Fužinar. OK Fužinar je doslej odigral 4 tekme, proti Kleku, Bosni, Železničarju iz Osijeka in Mladosti iz Zagreba. Vse tekme je izgubil, prve tri 3:0, zadnjo proti Mladosti pa 3:2. Medtem ko so naši odbojkarji prvi dve tekmi igrali brez prave borbenosti, tega ne moremo trditi za tekmo proti Bosni v Sarajevu, kjer so kljub porazu igrali dobro, in predvsem zadnjo tekmo proti državnemu prvaku, zagrebški Mladosti, na Ravnah, kjer so zares v odlični in borbeni igri klonili šele po dveh urah in 10 minutah. Očividci pravijo, da take dramatične, lepe in predvsem borbene igre na Ravnah že dolgo ni bilo. Upajmo, da bodo naši odbojkarji s tako igro tudi nadaljevali, ker ena lastovka še ne pomeni pomladi.

Štiri izgubljene tekme seveda nikakor niso povod za optimizem in težko je verjeti, da bodo ravenski odbojkarji letos ostali v zvezni ligi. Predsednik kluba tov. Presečnik nam je povedal, da so že mislili tudi na to, da bi od tekmovanja odstopili, vendar so se odločili, da bodo še tekmovali v društvu najboljših. Povedal nam je tudi, da imajo v klubu velike težave s tekmovalci in kljub temu, da jih vodijo na spisku okrog 18, jim je od tekme do tekme zelo težko sestaviti ekipo. Seveda tudi ne trenirajo skupaj in temu primerni so tudi rezultati. Največ preglavic jim delajo seveda tekmovalci, ki zaradi študija ne morejo sodelovati na vseh tekmah, koledar tekmo-

vanja pa je tako natrpan, da bi ustrezal že čisto profesionalni, ne pa amaterski ekipi. Prvi del tekmovanja mora biti namreč končan že 14. 5. t. l.

Ali bodo naši odbojkarji ostali v zvezni ligi ali ne, je predvsem odvisno od njih samih, mi jim želimo, da bi iz tekme v tekmo igrali bolje, da bi bili vedno kompletni in da bi na vsak način uspeli.

»Nova telovadnica nam je zelo koristila,«

nam je povedal predsednik rokometnega kluba tov. Janežič. Znano je, da so naši rokometarji zaključili jesenski del na vrhu tablice in da imajo realne možnosti, da to mesto tudi obdržijo. Če bodo uspeli, nas bodo od jeseni naprej zastopali v republiški ligi. To pa bi bil vsekakor lep uspeh in nagrada za njihovo požrtvovalnost.

Igralci so preko zime v novi telovadnici načrtno in zelo veliko trenirali, tako da so dobro pripravljeni na start v spomladanskem delu tekmovanja, ki se bo pričel aprila. Tov. Janežič trdi, da tako dobro pripravljeni še niso bili nikoli.

Tudi nogometaši so že pričeli s tekmovanjem

Naši nogometaši so bili najprej v gosteh v Rušah, kjer so odigrali z istoimenskim moštvom zaostalo tekmo iz jesenskega dela in zmagali 2:1. Z istim rezultatom so zmagali tudi v prvi tekmi spomladanskega kola proti Steklarju. Trener tov. Gostenčnik nam je povedal, da je na razpolago dovolj igralcev, da ima za sestavo moštva dobro izbiro in da računajo, seveda če bo šlo vse po sreči, do bodo spomladanski del končali boljše kot jesenskega ter da se bodo na lestvici od sedanjega četrtega pomaknili na drugo mesto. Želimo jim, da bi pri tem uspeli!

Na Ravnah tudi atletska šola

Poleg smučarske tekaške šole in plavalne šole so na Ravnah konec marca ustanovili tudi atletska šola, ki jo bo vodil tov. Kecerin. To pobudo moramo vsekakor pohvaliti, saj je že skrajni čas, da s pridom izkoristimo vse možnosti, ki jih ima lahka atletika na Ravnah. Povedati moramo tudi, da je med mladino zelo veliko zanimanje za to šolo.

Pri občinski zvezi za telesno kulturo so ustanovili strokovni odbor za atletiko, ki ga vodi inž. Strahovnik. Prve povezave s šolami po dolini dajo slutiti, da bo atletika zaživela tudi v Črni, Mežici in na Prevaljah.

Krajgerjeva in Hanuševa nista uspeli

V prejšnji številki smo poročali, da si je ženska ekipa namiznoteniškega kluba Fužinar priborila nastop za kvalifikacijski turnir za vstop v zvezno žensko ligo. Krajgerjeva in Hanuševa, ki sta igrali v ekipi Fužinarja, pa tokrat nista uspeli in tako Fužinar ne bo imel svojega zastopnika v zvezni ženski namiznoteniški ligi.

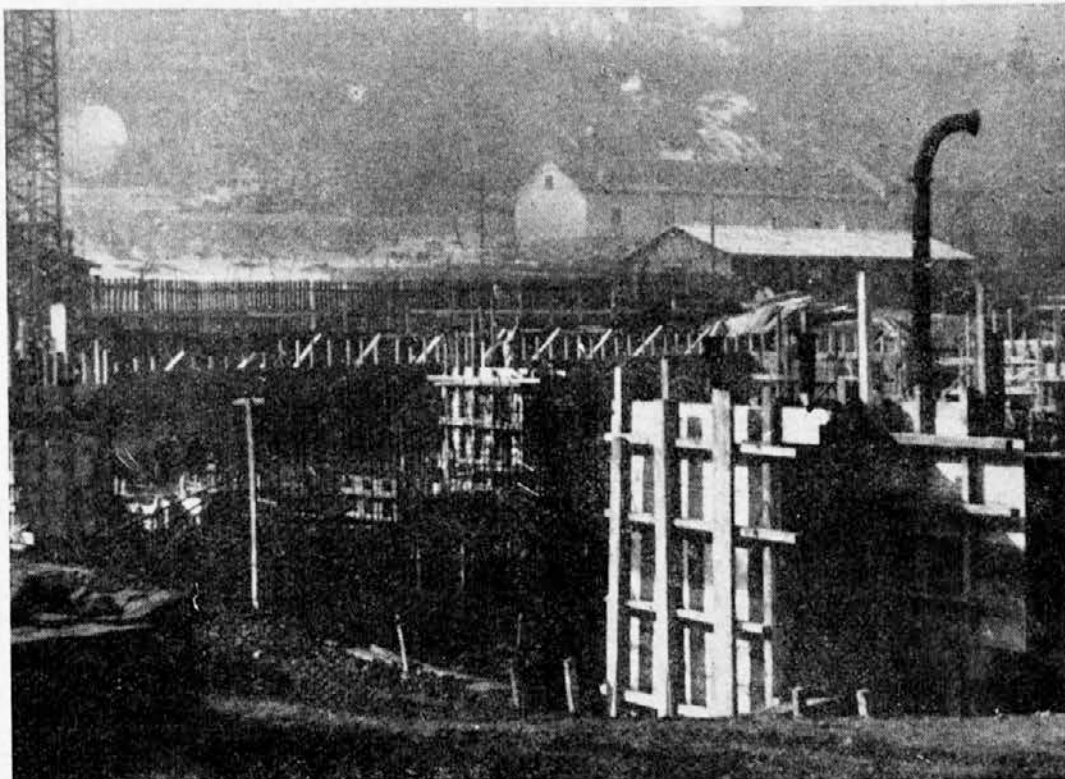
Šah

Pri občinski zvezi za telesno kulturo se je ustanovil tudi strokovni odbor za šah, ki ga vodi tov. Franc Tušek. V strokovnem odboru so šahovski delavci iz cele doline, med njimi tudi tisti, ki na šolah vodijo šahovske krožke. Prav zaradi tega pričakujemo, da bodo ti športni delavci gonilna sila za razvoj in še večjo afirmacijo šaha v naši dolini.

-ate-

Aktualna

- Kam pa greš?
- K sedlarju, da mi napravi še eno luknjo v pas.
- Zakaj pa?
- Plačo sem dobil.

Gradnja nenehno napreduje

MIRKO ZUPANC

Zloba, lahkomišelnost igra ali nesrečno naključje je sprožilo strel in komaj devetnajstletni Mirko je omahnil.

Ostali so nemi oče, mati, brat in sestre, prijatelji in sodelavci v Mislinji in na Ravnah. Niso mogli ne dojeti ne verjeti, ko so

se ob preranem pomladnem grobu spraševali, kako je mogoče, da tega vedrega fanta in iskrenega prijatelja ni več in sta ostala za njim samo bol in praznina.

Odgovora ni bilo, ker je zemlja molčala in misel je otožno preletela kratko pot mladega življenja:

19. oktobra 1947 se je rodil v Mislinji, pri nas v železarni je delal od 17. aprila 1964 kot pomožni kovač v kladivarni, letošnjo pomlad bi bil moral k vojakom, pa se je poslovil za zmeraj — komaj na pragu življenja.

Spomin nanj bo ostal svetel in živ.

MARCA SO NASTOPILO DELOVNO RAZMERJE

Drago Svetina — PK, Štefan Košak — NK, Mirko Kotnik — NK, Ivan Koren — KV, Pavel Škrubej — NK, Duro Jurovič — NK, Franc Kos — KV, Pavel Marošek — KV, Ivan Petrič — NK, Alojz Mager — KV, Alojz German — KV, Pavel Krauberger — KV, Karel Močilnik — NK, Ivan

Taki so naši pejzaži

Verhovnik — NK, Kristjan Erjavc — NK, Jože Epšek — KV, Maksimiljan Kokalj — PK, Franc Merkač — KV, Anton Planinšek — KV, Jakob Vidovšič — KV, Peter Marošek — KV, Rihard Pgeil — NK, Vincenc Jeromel — KV, Ivan Hočevar — KV, Ludvik Tominc — NK, Jože Kotnik — KV, Jože Kuzman — KV, Anton Velunšek — NK, Horst Dvornik — KV, Ernest Kasnik — KV, Matevž Lovrenci — NK, Franc Koren — KV, Ivan Lasnik — KV, Roman Škrinjer — KV, Radovan Doroslovac — KV, Ivan Haber — NK, Anton Repnik — NK, Marjan Pečovnik — NK, Nikolaj Robin — NK, Dominik Uršnik — NK, Jože Klar — KV, Metod Obretan — PK, Peter Kričej — NK, Vilfrid Veler — KV, Sigfrid Ozimic — KV, Ivo Sirovina — NK, Alojz Cerar — KV, Marko Hudrap — KV, Franc Močilnik — KV, Adolf Vertačnik — KV, Karel Kučej — KV, Rudolf Šuler — KV, Stanislav Jelen — NK, Ludvik Pikalo — KV, dipl. inž. Anton Hojnik — VS, Duro Haramija — VSS — vrnilo so se iz JLA.

ODŠLI SO IZ PODJETJA

Jože Jeseničnik — NK, Julijana Zmrzлак — NK, Franciška Peruš — NK, Martin Vesenjak — NK, Ivan Naglič — NK, Andrej Glavica — NK, Srečko Verhovnik — NK, Mirko Zupanc — PK, Jože Trup — PK, Ivan Kumprej — NK, Jože Krajnc — KV, Franc Verovnik — NK, Friderik Korat — NK, Adolf Hojnik — KV, Silvo Žunko — KV, Franc Ropič — PK, Zdravko Burjak — KV, Mirko Štaleker — PK, Ernest Tandler — KV, Alojz Žonta — NK, Stanislav Repas — NK, Ivan Kališnik — KV, Ferdo Mihev — KV, Matija Homan — KV, Anton Gostenčnik — NK, Maks Jelen — NK, Rado Pongrac — PK, Ivan Rožen — KV, Ivan Pavše — KV, Feliks Ješovnik — NK, Peter Fajmut — PK, Alojz Mlinšek — KV, Vinko Herceg — NK, Bogomir Sečnjak — KV, Marko Prevorčič — PK, Jože Rožič — NK, Ivan Kamenik — KV, Jakob Knez — KV, Drago Kokalj — NK, Franc Kos — KV, Anton Oblak — NK, Marjan Kurnik — KV, Miroslav Lorber — KV, Ivan Novinšek — KV, Edvard Kralj — KV, Milan Verovnik — PK, Milan Krajnc — KV, Jože Cesnik — KV, Vekoslav Konečnik — NK, Anton Brumnik — PK, Anton Štruc — NK, Ignac Erjavc — KV, Slavko Šuler — NK, Feliks Rožič — KV, Andrej Jezernik — PK, Jože Vetrih — NK, Leopold Kadiš — NK, Silvo Kresnik — PK, Ciril Pestotnik — SS, Marija Kotnik — NSS, Marija Potočnik — NSS, Damijan Zdovc.

POSLOVNI BAROMETER SE DVIGA

S članki, ki se pojavljajo iz številke v številko, je nekako tako kot z vremenskimi poročili v dnevnem časopisju. V našem Fužinarju že tretje leto skoraj vsak mesec objavljamo grafikone odpreme. Sodelavci so me vprašali, kaj pomeni ta naš barometer — takrat smo ga še malo izpolnili. Stvar je preprosta:

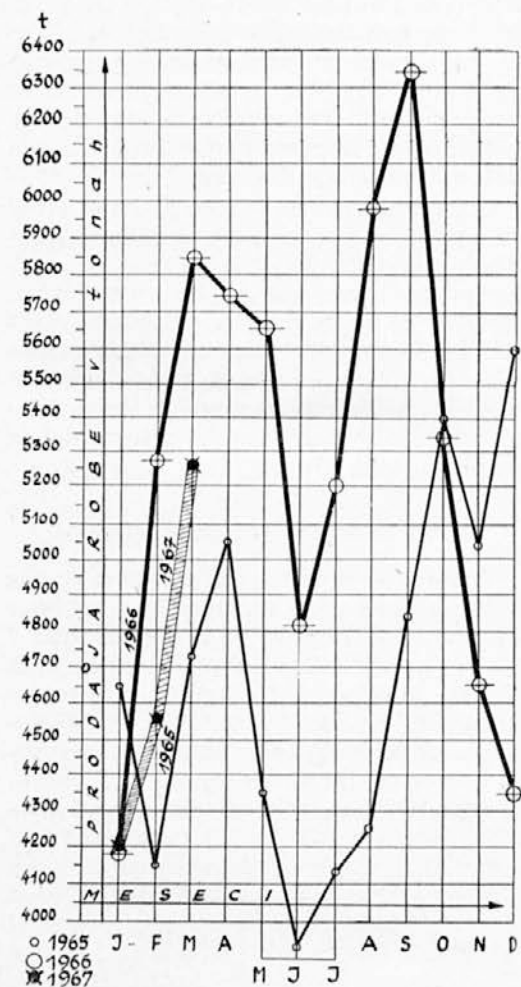
v osnovnici so naneseni meseci, v navpičnici pa količina odpremljene robe v tistem mesecu. Če točke v posameznih mesecih zvežemo, vidimo naraščanje ali pa padanje naših uspehov.

Naš upokojenec

Jože Medvešek, roj. 7. 3. 1912, v železarni od 25. 4. 1929 s presledki kot strugar v mehanični delavnici. Os. upokojen 1. 4. 1967

Z veseljem smo vnesli novo točko za marec 1967, kar pomeni 5.268 t odpreme oziroma prodaje naših proizvodov. Računamo, da bo vrednost znašala 2,3 milijarde starih

dinarjev. Čeprav uspeh še ni zadovoljiv, se pa le čuti napredek. Zato si je treba še nadalje prizadevati v tej pozitivni smeri, da bosta naša prodaja in izvoz realizirala čemveč pogodb, v obratih pa bodo morali vse pogodbe točno izpolniti, tako glede rokov kot glede kvalitete. To je pa tudi edina osnova za boljše osebne dohodke kolektiva in vsakega posameznika.

F. B.

Biografi so bič stoletij. Vsak velik človek ima svoje učence, zmeraj pa je Judež tisti, ki mu napiše biografijo.

Ah! — misel, ki je zamudila vlak.

(Mezzina)